
Hoe kan ik de leerlingen uit groep 7-8 begeleiden zodat ze eigenaar worden van hun eigen leerproces en hierdoor hun intrinsieke motivatie verhogen?

Student: Marijke Maas

Studentnummer: 2046105

Datum: 15 april 2018

Toets: PGO

Begeleiders John Jeninga & Carlos de Kleijn

Opleiding: Master Educational Needs

Lesplaats: Fontys Eindhoven

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	5
Hoofdstuk 1, aanleiding en probleemstelling	6-8
1.1. Aanleiding	6
1.2. Probleemstelling	7
1.3. Doel	8
Hoofdstuk 2, theoretisch kader	9-13
2.1 Intrinsieke motivatie	9
2.1.1 Wat is intrinsieke en wat is extrinsieke motivatie?	9
2.1.2 Hoe krijg je leerlingen intrinsiek gemotiveerd?	9/10
2.1.3 Wat is de rol van de docent?	10
2.1.4 Waardoor ontstaan motivatieproblemen?	10/11
2.1.5 Is het puberbrein van invloed op een gebrek aan intrinsieke motivatie?	11/12
2.2 Eigenaarschap	12
2.2.1 Wat is eigenaarschap en hoe creëer je dit?	12
2.2.2 Hoe ziet de begeleiding van de docent eruit?	13
2.3 Onderzoeksvraag en deelvragen	14
Hoofdstuk 3, beschrijving onderzoeksstrategie	15-20
3.1 Onderzoek paradigma	15
3.2 Onderzoeksstrategie	16
3.3 Onderzoeksmethoden	16
3.3.1 Onderzoeksmethoden m.b.t. deelvraag 1	16
3.3.1.1. Vragenlijst SRQ-A (Ryan, 1989)	16
3.3.1.2. Klassenvergadering	16
3.3.1.3. Vragenlijst eigenaarschap	16
3.3.1.4. Vragenlijst leerkrachten en ouders	16

3.3.1.5. Focusgroep	17
3.3.1.6. Leerling gesprekken	17
3.3.2 Onderzoeksmethoden m.b.t. deelvraag 2	17
3.3.2.1 Onderwijsbegeleidingsdienst	17
3.3.2.2. Praktijkbezoek	17/18
3.3.3 Onderzoeksmethoden m.b.t. deelvraag 3	18
3.3.4 Onderzoeksmethoden m.b.t. deelvraag 4	18
3.4 Respondenten en deelnemers aan het onderzoek	18
3.5 Betrouwbaarheid, validiteit, triangulatie	19
3.6 Ethische aspecten	19/20
 Hoofdstuk 4, data-analyse en resultaten	 21-30
4.1 Inleiding	21
4.2 Beantwoording deelvraag 1	21
4.2.1 Feedback leerlingen	21
4.2.1.1. Resultaten vragenlijst voormeting Ryan (1989)	21
4.2.1.2. Resultaten vragenlijst motivatie / eigenaarschap	22
4.2.2. Feedback leerkrachten	22/23
4.2.3 Feedback ouders	24/25
4.3 Beantwoording deelvraag 2	26
4.3.1 Contact onderwijsbegeleidingsdienst 'BCO'	26
4.3.2 Scholenbezoek Basisschool 'De Verwondering, Lent'	26/27
4.4 Beantwoording deelvraag 3	28
4.4.1 Kindgesprekken	28
4.4.2 Dagtaak	28
4.4.3 Digikeuzebord	28
4.5 Beantwoording deelvraag 4	29/30

Hoofdstuk 5, conclusies en aanbevelingen	31-35
5.1 Conclusie	31
5.1.1. Conclusie deelvraag 1	31
5.1.2. Conclusie deelvraag 2	31
5.1.3. Conclusie deelvraag 3	32
5.1.4. Conclusie deelvraag 4	33
5.1.5. Conclusie onderzoeksvraag	33
5.2 Discussie	34
5.3 Aanbevelingen	34
5.3.1. Aanbeveling 1 'creëren doorgaande lijn'	34
5.3.2. Aanbeveling 2 'acties op ICT-gebied'	35
5.3.3. Aanbeveling 3 'talentontwikkeling middels samenwerking met IPC'	35
 Literatuurlijst	 36-38
 Bijlagen	 39-73
Bijlage 1: Vragenlijst SRQ, Ryan (1989)	39/40
Bijlage 2: Analyse vragenlijst SRQ, Ryan (1989)	41
Bijlage 3: Vragenlijst eigenaarschap	42
Bijlage 4: Vragenlijst leerkrachten	43-45
Bijlage 5: Vragenlijst ouders	46
Bijlage 6: Contact Onderwijsbegeleidingsdienst BCO Venlo	47-52
Bijlage 7: Verslag schoolbezoek Basisschool de Verwondering, Lent	53-56
Bijlage 8: Verslagen focusgroep	57
Bijlage 9: Dagtaken	58-67
Bijlage 10: Vragenlijst nameting leerlingen	68
Bijlage 11: PowerPoint presentatie eigenaarschap	69-73

Samenvatting

Dit praktijkgericht onderzoek in het kader van de opleiding Master of Educational Needs gaat over het begeleiden van leerlingen uit groep 7-8, zodat ze eigenaar worden van hun eigen leerproces en hierdoor hun intrinsieke motivatie verhogen. Het doel van dit onderzoek is om de autonomie van de leerlingen te verhogen door ze zelf keuzes te laten maken en experimenteel te laten vaststellen wat wel en niet voor ze werkt.

Middels vragenlijsten en gesprekken wordt de beginsituatie van de leerlingen bepaald. Hierbij wordt er, naast de stem van de leerling, ook gebruik gemaakt van de mening van ouders en leerkrachten. Wat hierbij duidelijk naar voren komt is dat leerlingen, leerkrachten en ouders de intrinsieke motivatie tijdens de start van het onderzoek als voldoende beoordelen. De leerlingen uit groep 7/8 scoren gemiddeld 6,63 punten. Uit de vragenlijsten van de leerkrachten komt naar voren dat ze allen kansen zien om de intrinsieke motivatie te verhogen. De leerkrachten hebben de overtuiging dat er capaciteiten te ontwikkelen zijn (Murphy, 2008).

Om 'good practice' voorbeelden te vergelijken is er contact gezocht met diverse deskundigen. Deze contactmomenten zijn de aanleiding geweest om vervolgens in contact te treden met scholen waar vernieuwend onderwijs vorm heeft gekregen. Het contact met deze deskundigen en het scholenbezoek hebben gezorgd voor een expliciete verandering in ons onderwijsaanbod. De stem van de leerling staat centraal. Daardoor is er aangesloten bij wat de leerlingen willen: keuzevrijheid en zelf leren plannen, waardoor ze minder leerkracht afhankelijk worden.

Dit is mogelijk geworden door te werken met een dagtaak, waarbij zelfstandige werkmomenten, mentormomenten en instructiemomenten de leerlingen keuzevrijheid en structuur geven. Daarbij wordt middels 'mag-werkjes' de mogelijkheid gecreëerd aan te sluiten bij de talenten en interesses.

Middels de inzet van ICT-software zoals het digikeuzebord en adaptieve oefensoftware van oefenweb werd deze manier van werken organisatorisch mogelijk voor de docent en betekenisvol voor de leerling.

De meerderheid van de leerlingen is door deze manier van werken de ideaal gemotiveerde leerlingen geworden, zoals Simons (1988) aangeeft. Ze hebben aandacht voor hun taak, vinden deze relevant, vertrouwen erop dat ze deze tot een goed einde brengen en zijn tevreden over de bereikte resultaten.

De effecten van de gekozen interventie zijn zeer positief. De meerderheid van de leerlingen en de begeleidende leerkrachten zijn zeer enthousiast geraakt over deze manier van werken. Het gemiddelde punt voor motivatie is gestegen van 6,63 naar 8,00.

"Motivatie is als een vuur van binnenuit. Als iemand anders dat vuur onder jou probeert op te stoken, dan is de kans groot dat het maar kort zal branden." (Covey, 2011).

Hoofdstuk 1: aanleiding en probleemstelling

1.1. Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoeksonderwerp is voor mij het filmpje ‘doen is de beste manier van denken’ (Kruisman e.a., 2013). Je bent het creatiefst als je 5 jaar oud bent. Je stelt de hele dag vragen. Maar op school moet je stil zijn en mag je vragen stellen. Tegen de tijd dat je 8 bent is je creativiteit gehalveerd. Ik besef mij meer dan eens dat het onderwijssysteem anders moet en dat we niet aansluiten bij dat wat op persoonlijk gebied belangrijk is. We doen het eigenaarschap van het leerproces van leerlingen teniet door vast te houden aan regels en methoden. De docent bepaalt welke leerstof wordt overgedragen en hoe dit gebeurt, dit heet ook wel “uniform lesgeven” (Geerlings en Van der Veen, 2007). We werken altijd in het collectieve belang en vergeten hierin het individu.

Ook ik ben hier debet aan in mijn werk als groepsleerkracht groep 7-8 op Basisschool Kleur-Rijk. Het gros van de leerlingen is vaak afwachtend, maar komt dit door hun of door mij? Beginnende pubers zijn niet afhankelijk en afwachtend als ze iets interessant en belangrijk vinden (Hintum, 2012). Een interessant gegeven om over na te denken!

Onze basisschool heeft het recht om passend onderwijs te bieden aan 98 leerlingen van verschillende nationaliteiten. De verhouding allochtone / autochtone leerlingen is 75 – 25%. De afgelopen 8 jaar werk ik hier met veel plezier en hebben we veel collectieve ontwikkelingen doorgemaakt. In verband met zwakke resultaten is er in de schooljaren 2014-2016 verscherpt inspectietoezicht geweest. Om de resultaten te krijgen zoals ze nu zijn, zijn we, geheel methodisch, opbrengstgericht gaan werken. Een van de hoofdpijlers hierbij is dat er doelgericht gewerkt wordt, er ambitieuze doelen gesteld worden en dit cyclisch geëvalueerd wordt (Clijsen, Pameijer, Kappen, 2011). Ook op sociaal emotioneel gebied zijn we aan de slag gegaan volgens de principes van de Vreedzame School. Democratisch burgerschap staat centraal en we bekrachtigen hierbij het positieve gedrag van leerlingen. Ons pedagogisch klimaat is hierdoor sterk verbeterd.

Het feit blijft dat ook wij vasthouden aan regels en methodieken waarin de stem van de leerling minimaal is. Tijdens de schoolontwikkelvergaderingen is de intrinsieke motivatie en het eigenaarschap van onze leerlingen herhaaldelijk ter sprake gekomen. We hebben het gevoel dat we goed gestart zijn middels het voeren van kennismakingsgesprekken met leerling en ouders en het periodiek voeren van kindgesprekken. Onze grootste zorg is de innerlijke drive van een grote groep leerlingen. We zouden graag zien dat door middel van het vergroten van het eigenaarschap we én de opbrengsten zullen verhogen én we daardoor het leerlingaantal zien stijgen. Dit is wellicht een utopie gericht op het collectieve belang. Graag richt ik me tijdens dit onderzoek vooral op de ontwikkeling van de individuele leerling.

1.2. Probleemstelling

Kinderen zijn momenteel minimaal gemotiveerd, raffelen hun werk af en doen hun werk 'voor de juf of meester'. Kortom, kinderen zijn onvoldoende betrokken bij hun leerproces en komen dus niet tot optimale ontwikkeling (Stichting Cedin, 2016). Een alarmerend gegeven wat ik helaas ook op onze school moet onderkennen. De leerlingen van onze school leggen het probleem vaak buiten zichzelf en voelen zich daardoor niet eigenaar van het probleem. Tijdens dit onderzoek moeten wij dan ook duidelijk krijgen of wij als school wel genoeg inspelen op deze drie basisbehoeftes, autonomie, relatie en competentie. Want zoals Stevens (2010) zegt: motivatie neemt toe als er een leeromgeving gecreëerd wordt die voldoet aan deze drie basisbehoeftes.

Sinds 2016 zijn we gestart met het voeren van tweejaarlijkse kindgesprekken. De leerkrachten zijn erg enthousiast over deze interventie. Deze gesprekken versterken de onderliggende vertrouwensband en middels deze gesprekken worden er afspraken gemaakt hoe een geselecteerd doel te behalen. Een veelal gehoorde reactie is dat leerlingen erg hoge, vaak irreële doelen stellen en dit niet kunnen spiegelen aan hun eigen werkhouding, intelligentie en gedrag. Ook in de bovenbouw merken we dat, tijdens de (pre-) advies gesprekken, een deel van de leerlingen en ouders onduidelijk voor ogen heeft hoe het functioneren van hun zoon of dochter verloopt. Leerlingen zijn nog in te beperkte mate eigenaar van hun ontwikkeling, terwijl dit wel van ze gevraagd wordt richting de overstap van Primair Onderwijs naar Voortgezet Onderwijs. Zij hebben deze vaardigheden nodig in hun verdere studie en leven om verantwoord keuzes te kunnen maken en zich autonoom te voelen (Stevens, 2010). Onder autonomie verstaan we het bezitten van zelfbestuur, het recht om zelf te bepalen wat je doet (Geerlings en Van der Veen, 2007). Ik denk dat zelfbestuur pas mogelijk is, als de randvoorwaarden ook gecreëerd zijn, zoals zelfstandigheid.

We zouden graag zien dat de intrinsieke motivatie van de leerlingen stijgt. Een taak voor ons allen is vervolgens om interventies te implementeren die het eigenaarschap vergroten. Zoals Gerrits (2004) zegt: *'We moeten gaan beseffen dat de leerling leert en dat de school degene is die het leerproces uitlokt. De leerling is geen grondstof, geen halfproduct dat moet worden voorzien van kennis, maar producent van kennis.'* Bij het inoefenen en evalueren van deze interventies lijkt het mij zinvol om een focusgroep te creëren van leerlingen, ouders en leerkrachten. Op deze manier wordt het een gemeenschappelijk gedragen verantwoordelijkheid. Een doel voor de lange termijn zou zijn om te onderzoeken of de opbrengsten verhoogd zijn nadat het eigenaarschap is vergroot.

1.3. Doel

Het uiteindelijke doel vanuit dit actieonderzoek is een manier van werken te ontwerpen voor leerlingen en leerkrachten, waarbij het vergroten van eigenaarschap centraal staat. In dit onderzoek richt ik mij op groep 7/8. Omdat zij zich in de puberteit bevinden, zal ik ook deze informatie meenemen in mijn onderzoek. Het doel is om de autonomie van de leerlingen te verhogen door ze zelf keuzes te laten maken en experimenteel te laten vaststellen wat wel en niet voor ze werkt. Van de executieve functie zelfregulatie, wordt steeds meer verwacht (Gravesteijn e.a., 2015). *“Als je wilt dat gras goed groeit, dan moet je er niet aan gaan trekken. Daar gaat het beslist niet harder door groeien. Wat wel helpt, is de omstandigheden voor het gras verbeteren: veel licht geven, goed bemesten, voldoende water geven”* (Gerrits, 2004).

Hoofdstuk 2: theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt de relatie beschreven tussen de drie kernbegrippen: intrinsieke motivatie, eigenaarschap en begeleiding. Daarnaast zal ik mij in deze literatuurstudie ook richten op het puberbrein. De uitkomsten van dit literatuuronderzoek dragen bij aan de beantwoording van mijn onderzoeksvraag.

2.1 Intrinsieke motivatie

2.1.1 Wat is (intrinsieke en extrinsieke) motivatie?

In navolging van Woolfolk, Hughs & Walkup (2012) omschrijven we 'motivatie' als volgt: 'Motivatie is een innerlijk proces dat een persoon aanzet tot bepaald gedrag, richting geeft aan dat gedrag en ervoor zorgt dat dit gedrag in stand gehouden wordt.' Motivatie verwijst in belangrijke mate naar de wil van kinderen en jongeren om te leren (Vansteenkiste, Sierens, Soenens & Lens, 2007). Motivatie is de motor die leerlingen de energie geeft om zich ten volle in te zetten. Motivatie voorspelt 65 procent van de variantie van het leren (Kovas e.a., 2015; Wang e.a., 2015).

Intrinsieke motivatie verwijst naar het ondernemen van activiteiten, het doen van dingen omdat deze vanuit zichzelf interessant of plezierig zijn om te doen. Extrinsieke motivatie verwijst naar activiteiten die ondernomen worden om andere, externe redenen, vanuit andere drijfveren dan het bezig zijn met de activiteit zelf (Schuit e.a., 2011).

2.1.2 Hoe krijg je leerlingen intrinsiek gemotiveerd?

De ideaal gemotiveerde leerling heeft aandacht voor de taak, vindt de taak relevant, vertrouwt erop dat hij deze tot een goed einde zal brengen en is tevreden met en over de bereikte resultaten (Simons, 1988).

De Self-determination Theorie (Deci en Ryan, 2000) gaat uit van de natuurlijke, aangeboren (niet aangeleerde) neiging van mensen om bezig te gaan met dingen die zij interessant vinden en om te zoeken naar verbintenissen tussen zichzelf en de wereld. Elk mens heeft een natuurlijke behoefte aan autonomie, relatie en competentie. Als aan die basisbehoeften is voldaan, dan ontstaan welbevinden, motivatie, inzet en zin om te leren.

Naarmate kinderen meer gezien en tegemoetgekomen worden in hun behoefte aan autonomie en competentie, zullen zij volgens Deci en Ryan (2000) meer intrinsiek gemotiveerd zijn om te leren. Tegelijkertijd stellen Deci en Ryan (2000) dat het van groot belang is om ook te kijken hoe de 'extrinsieke motivatie' eruitziet. Juist omdat 'intrinsieke motivatie' zo'n krachtig vehikel voor leerprocessen is, is het verleidelijk om 'extrinsieke motivatie' negatief te labelen en verder buiten beschouwing te laten. Het is dus belangrijk om beide processen goed te monitoren. In dit onderzoek zal er voor beide motivatievormen oog zijn, maar het speerpunt is inzetten op de intrinsieke motivatie.

In constructivistische leeropvattingen wordt het belang van zelf gereguleerd leren benoemd als een belangrijk leerdoel (De Kock, 2005). Waar procesgeoriënteerde instructie verwijst naar de leraar rol, verwijst zelf gereguleerd leren naar de rol van de leerling. Zelf gereguleerd leren heeft betrekking op het zelf kiezen van opdrachten, het zelf plannen en organiseren

van leeractiviteiten, het monitoren van de voortgang en het reflecteren daarop. Anders gezegd, het gaat bij zelf gereguleerd leren om het proces waarin een leerling een autonome 'leerder' wordt.

Als we willen dat leerlingen intrinsiek gemotiveerd zijn is het belangrijk dat zij begrijpen dat je hersenen constant in ontwikkeling zijn en dat je daar zelf invloed op hebt: het is belangrijker dat zij beschikken over een growth mindset. De mensen die hierachter staan hebben de overtuiging dat je capaciteiten kunt ontwikkelen (Murphy, 2008). *"Under a growth mindset, 'failure' is defined not in terms of year-level expectations, but as inadequate learning progress"* (Masters, 2013).

2.1.3 Wat is de rol van de docent?

Motivatie neemt toe door een goede docent (Heij, 2010). Maar wat is dan een goede docent? Een goede docent is iemand die zijn leerlingen ziet als full partner. Leerlingen hebben behoefte aan relaties waarin ook ruimte is om met de leraar over niet schoolse zaken te spreken. Ze willen leraren die hen naar hun mening vragen, hen mee laten beslissen, vertrouwen geven en hen ruimte geven voor eigen initiatief en verantwoordelijkheid. Zij willen kennis maken met de mens achter de leraar en een relatie opbouwen op basis van gelijkwaardigheid. Als die relatie er is, dan zullen de leerlingen uitgedaagd worden en aangesproken op hun eigen talenten en krachten. Zij raken en blijven dan intrinsiek gemotiveerd en komen tot fundamentele ontwikkeling. (Emonds, 2011).

Wat Emonds hier zegt raakt me. Naar mijn idee zijn mijn collega's en ik op veel vlakken die goede docent zoals hierboven beschreven, maar toch zie ik minimale intrinsieke motivatie. Waar we sterk in handelen is investeren in de relatie met de leerlingen. Wel ben ik van mening dat wij op het gebied van het vergroten van autonomie grote stappen kunnen zetten. Wij bepalen veelal de volgorde van de lessen, de wijze van instructie en de kinderen zijn hierin volgend. Het is daarom belangrijk dat we vooral de autonome motivatie van leerlingen bevorderen (Deci & Ryan, 2000).

Duckworth e.a. (2009) adviseren dat de docent de leerlingen goed moet begeleiden in het versterken van hun zelfvertrouwen. Dit zou effectievere leerresultaten tot gevolg hebben.

2.1.4 Waardoor ontstaan motivatieproblemen?

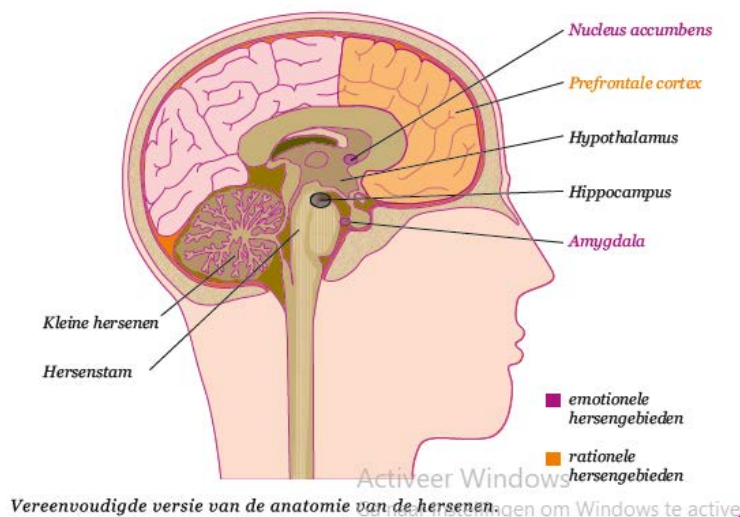
Een dominante verklaring voor de motivatieproblematiek bij leerlingen is een tekortschietende aansluiting tussen de school en de persoonlijke behoeften en interesses van leerlingen. Als scholen er onvoldoende in slagen om aan te sluiten bij de interesses, behoeften, leerstijlen en waarden van hun leerlingen, dan zal, zeker op langere termijn, de motivatie van leerlingen voor school afnemen (Schuit e.a. 2011). Deze motivatie zal verder afnemen als we blijven controleren. Hoe hoger de controle, hoe minder de autonomie van de leerling ondersteund wordt (Veen van der, e.a., 2014). Als deze controle zorgt voor prestatiedruk, dan kan dit verlamdend werken, wat zich weer kan uiten in uitstelgedrag (Vansteenkiste e.a., 2009). Het zelfvertrouwen kan door bovenstaande voorbeelden ernstig beschadigd worden. Leerlingen roepen geregeld "dat kan ik niet" of "daar ben ik nooit goed in". Dit kan een blokkade vormen om tot leren te komen (Peeters, 2016). Een voorbeeld

hiervan is de prestatiedruk die momenteel ervaren wordt voor de Cito Eindtoets. Enkele leerlingen hebben lager gescoord dan verwachting en als verklaring hiervoor geven ze deze genoemde prestatiedruk aan.

2.1.5 Is het puberbrein van invloed op een gebrek aan intrinsieke motivatie?

Het gedrag van pubers kan een groot deel verklaard worden door de ontwikkeling van hun hersenen. Tijdens de adolescentie vinden er ontwikkelingen in de hersenen plaats op drie niveaus: cognitief, emotioneel en sociaal. De emotionele hersengebieden ontwikkelen zich in een sneller tempo dan de rationele hersengebieden. Bij pubers wint emotie het dus vaak van ratio (Gravestijn e.a., 2015).

Als ik naar mijn leerlingen kijk dan versterken hun emoties op dit moment hun gedrag en handelen. De nucleus accumbens is behalve bij emoties ook betrokken bij motivatie en beloning en wordt daarom ook wel het beloningscentrum genoemd (Gravestijn e.a., 2015). Door tegemoet te komen aan competentie en autonomie zouden we de nucleus accumbens wellicht meer kunnen activeren. Door de leerlingen eigenaar te laten worden van hun eigen leerproces, wordt de motivatie vergroot. Ook zouden we op zoek kunnen gaan naar gericht leeraanbod wat deze motivatie verder versterkt.

Bij pubers is een disbalans in de hersenen zichtbaar op een aantal onderdelen (Gravestijn e.a., 2015):

- Moeite met plannen;
- Beperkt aanpassingsvermogen;
- Snel afgeleid zijn;
- Het vertonen van risicogedrag in het ontdekken en ontwikkelen van de eigen identiteit. De spanning die gepaard gaat met risicogedrag activeert het beloningscentrum (de nucleus accumbens);
- Extra gevoelig zijn voor het slagen of mislukken van sociale interacties;

Toch is de puberteit een periode waarin juist een aantal onderdelen goed ontwikkeld zijn, zoals hun creativiteit. Ze proberen dingen uit wat de creativiteit bevordert (Hersenstichting,

2011). Op dergelijke positieve ontwikkelingen moeten wij dus inspelen. Dit zou mogelijk zijn door hun interesses en talenten centraal te stellen en hierop in te spelen. Middels positieve begeleiding moeten ze de tijd krijgen om nieuwe interventies in te oefenen. Een van deze interesses is het digitale tijdperk.

Veen (2017) zegt hierover:

'In a country such as the Netherlands 87 percent of the kids between nine and fifteen years is online on a daily basis. The children learn much from computer games and from communicating intensively online.'

Waar we wel voor moeten waken is dat we geen volwassen gedrag van de leerlingen verwachten. *'Het is niet eerlijk om adolescenten op dezelfde manier te berechten als volwassenen'* (Crone, 2008).

2.2 Eigenaarschap

2.2.1 Wat is eigenaarschap en hoe creëer je dit?

Eigenaarschap wordt door Zimmerman (1990) gedefinieerd als: *'students taking ownership of their own learning, a process that has become known as self-regulated learning'*.

Als je leerlingen eigenaar wilt maken van hun eigen leerproces zijn er drie factoren waaraan gewerkt moet worden: zelfbeeld, motivatie en zelfregulatie (Machielsen, 2016).

De discussie over meer eigenaarschap van de leerling in zijn eigen leerproces gaat van de beweging 'uit handen nemen' naar 'in handen leggen'. *'Leerlingen doen het zelf, participeren, worden eigenaar'* (Berends, 2014).

Er wordt in het onderwijs nauwkeuriger dan voorheen nagedacht over de na te streven doelen en hoe die gerealiseerd kunnen worden. Tegelijkertijd lijken leerlingen nauwelijks een stem te hebben in het geheel en weinig zeggenschap te hebben over de inhoud en de aanpak van hun eigen leren (Machielsen, 2016). Door scaffolding, het geleidelijke terugtrekken van de docent, verschuift de verantwoordelijkheid voor het leren naar henzelf toe (Simons, 1988). Leerkrachten zullen daardoor een begeleidende rol innemen en de input van de leerling centraal stellen.

Eigenaarschap kan gecreëerd worden als leerlingen:

- over doelen en inhouden mogen mee praten
- zelf mogen bepalen met hoe en wie er gewerkt wordt
- zeggenschap krijgen zoals in klassenvergaderingen of een schoolbrede leerlingraad (Berends e.a., 2013).

Diverse scholen in Nederland zijn al vernieuwend bezig op het gebied van eigenaarschap creëren en gepersonaliseerd leren (Kennisset, 2016). Ook de visie vanuit het Zweedse Kunskapsskolan versterkt de visie om het gepersonaliseerd leren op de kaart te zetten.

2.2.2 Hoe ziet de begeleiding van de docent eruit?

Als leerlingen steeds meer eigenaar worden van hun eigen leerproces verandert de functie van leerkracht van leiden naar begeleiden. Voor de docenten betekent dit dat er betekenisvol onderwijs gegeven moet worden, waarbij het leren zichtbaar gemaakt wordt. Dit zou mogelijk zijn door de behaalde resultaten inzichtelijk te maken en van hieruit een plan van aanpak op te stellen hoe deze resultaten te verbeteren. Alle docenten moeten zich bewust worden van hun eigen rol als leraar. Evaluatie en feedback die een growth mindset stimuleren zijn belangrijke kernbergrippen (Dweck en Molden, 2007).

Docenten moeten pro actief zijn en zorgen dat in ze in hun lesvoorbereiding prioriteren. Er moet in termen van win/win gedacht worden, waarbij er veel oog is voor de relatie met de leerling (Covey, 2008).

Voor de juiste begeleiding zou er tijdens de gespreksvoering ingezet kunnen worden op oplossingsgerichte interventies. Deze interventies zijn gericht op het ontwikkelen van doelen. Binnen de oplossingsgerichte benadering ga je uit van de oplossing van het probleem (Kayser, 2010). Schaalvragen kunnen helpend zijn bij het stellen van (tussen)doelen en het zoeken naar een oplossing (Cauffman en van Dijk, 2014). Deze vragen geven zicht op de sterke kanten van een leerling. Middels het stellen van de wondervraag (Bannink, 2013) worden leerlingen verwacht na te denken over wanneer het probleem is opgelost of het doel is bereikt.

Onderstaande begeleidingsvragen zullen centraal staan:

- Wat gaat er al goed en waardoor is dat gelukt?
- Wat vind je nog lastig?
- Stel er gebeurt een wonder als je slaapt. Waaraan merk je dat het probleem is opgelost? Wat doe je dan anders? (Bannink, 2013)
- Wat is er voor nodig om dat te laten gebeuren?
- Wat is er anders aan die momenten wanneer het wel lukte?
- Als het wonder een 10 is, en het aller slechtste moment een 0, waar zit je dan op die schaal? (Caufmann en van Dijk, 2014).
- Wat is je doel voor de komende periode?

2.3 Onderzoeksvraag en deelvragen

De onderzoeksvraag die naar aanleiding van de probleemstelling en literatuurstudie centraal staat is:

Hoe kan ik de leerlingen uit groep 7-8 begeleiden zodat ze eigenaar worden van hun eigen leerproces en hierdoor hun intrinsieke motivatie verhogen?

Om bovenstaande onderzoeksvraag beantwoord te krijgen staan de volgende deelvragen centraal:

- Hoe ziet de intrinsieke motivatie en het beleven van eigenaarschap van het eigen leerproces er momenteel uit volgens de ogen van de leerling, leerkracht en ouder?
- Welke interessante 'good practice' voorbeelden zijn er die motivatie verhogend werken doordat leerlingen eigenaar worden over hun eigen leerproces?
- Welke interventies kunnen ingezet worden om de intrinsieke motivatie te verhogen en het eigenaarschap te vergroten?
- Wat zijn de effecten en mening van de leerling over de nieuwe werkwijze?

Hoofdstuk 3: Beschrijving onderzoeksstrategie

In dit hoofdstuk wordt de verantwoording voor het onderzoeksparadigma, de onderzoeksstrategie, methoden en instrumenten, betrouwbaarheid en ethische overwegingen behandeld.

3.1 Onderzoeksparadigma

Dit praktijkonderzoek vindt plaats binnen het kritisch-emancipatorisch paradigma (De Lange, Schuman & Montesano Montessori, 2011). Dit onderzoek is erop gericht om de bestaande situatie te veranderen. Het probleem is dat de leerlingen op onze school weinig intrinsiek gemotiveerd zijn. Bij deze verandering richten we ons op een gedragsverandering bij deze leerlingen. Bij deze gedragsverandering gaat het ook om verandering van mentale modellen van waaruit de leerlingen, leerkrachten, de schoolorganisatie en onderzoeker handelen (De Lange, Schuman & Montesano Montessori, 2011). De doelgroep zit vast in de keuze van de leerkracht. Het doel van dit onderzoek is deze machtsverhouding te doorbreken.

3.2 Onderzoeksstrategie

Om antwoord te krijgen op mijn onderzoeksvraag, maak ik gebruik van actieonderzoek. Deze onderzoeksstrategie is geschikt, omdat deze als doel heeft een bepaalde situatie te verbeteren of te vernieuwen (De Lange, Schuman, & Montessori, 2011). In actieonderzoek gaat het niet zozeer om betrouwbare informatie als wel om een adequate oplossing te vinden voor een probleem. Het vertrekpunt is een situatie die als problematisch wordt ervaren en waarin ik verandering wil aanbrengen. Zelf ben ik betrokken bij dit probleem en heb er dus alle belang bij dat het probleem wordt opgelost. Bij actieonderzoek moet men doorlopend bereid zijn bestaande ideeën te herijken en te herorganiseren. Het uiteindelijke doel is altijd een concrete verbetering van het eigen onderwijs (De Lange, Schuman, & Montessori, 2011).

Het doel van dit onderzoek is het vergroten van de intrinsieke motivatie van leerlingen en het bevorderen van het eigenaarschap van de leerlingen op hun eigen leerproces. Dit hoop ik te bereiken door enkele hier op gerichte interventies.

In dit onderzoek staat het voeren van dialogen met leerlingen, ouders en collega's centraal. Deze dialogen zijn voor mij, naast mijn literatuuronderzoek, een belangrijke bron van informatie. Het voeren van dialogen is dan ook een van de kenmerken van het voeren van actieonderzoek (Ponte, 2002). Het handelen is verbonden aan kritische reflectie en gericht op autonomie. Dit ga ik doen door de leerlingen een stem in dit onderzoek te geven. Zij bepalen de weg die ze willen bewandelen. Dit doen ze door hun eigen dagplanning te maken. Door middel van wekelijkse reflecties kunnen interventies bijgesteld worden.

Het onderzoek duurt acht weken. Om het product te optimaliseren zal er tweemaal een cyclus doorlopen worden.

3.3 Onderzoeksmethoden

Om een antwoord te geven op de hoofdvraag ‘hoe kan ik de leerlingen uit groep 7-8 begeleiden zodat ze eigenaar worden van hun eigen leerproces en hierdoor hun intrinsieke motivatie verhogen?’ dienen de volgende deelvragen te worden beantwoord.

3.3.1. Onderzoeksmethoden m.b.t. deelvraag 1: Hoe ziet de intrinsieke motivatie en het beleven van eigenaarschap van het eigen leerproces er momenteel uit volgens de ogen van de leerling, leerkracht en ouder?

3.3.1.1 Vragenlijst SRQ-A (Ryan, 1989)

Werken met vragenlijsten is een veelgebruikte methode als de onderzoeker meningen, opvattingen of kennis van het publiek wil leren kennen (Kallenberg e.a., 2011).

Het doel van de vragenlijst is om de motivatie van leerlingen te meten. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van de SRQ-A (Ryan, 1989). Deze vragenlijst bestaat uit 32 vragen. Elke vraag begint met een stelling waarna een leerling met een 4-puntsschaal kan antwoorden in hoeverre hij of zij het er mee eens of oneens is. Deze vragenlijst wordt door alle 19 leerlingen uit groep 7/8 ingevuld. Deze vragenlijst wordt ingezet als voormeting.

3.3.1.2. Klassenvergadering

In het gehele proces staat de stem van de leerling centraal. Tijdens een klassenvergadering zullen de leerlingen antwoord geven op de vraag ‘wanneer ben jij gemotiveerd?’. Middels de werkvorm ‘denken, delen, uitwisselen (Forrer & Kenter, 2000) geven ze antwoord op deze vraag. Deze worden klassikaal besproken middels een mindmap op het digibord.

3.3.1.3. Vragenlijst eigenaarschap

Om zicht te krijgen op een eventuele ontwikkeling van het eigenaarschap zal gebruik worden gemaakt een zelfontworpen vragenlijst invullen, waarbij er middels 10 vragen via een 5-puntsschaal antwoord gegeven kan worden. In deze vragenlijst staat het zelf gereguleerd leren centraal. Een vraag die hierbij centraal staat is: ‘Zou je motivatie stijgen als jij je eigen leerproces mag plannen?’

3.3.1.4. Vragenlijst leerkrachten en ouders

Ook de collega's en ouders zijn een belangrijke deelnemer in dit onderzoek. In de vragenlijst voor collega's wordt onderzoek gedaan naar hun meningen omtrent de intrinsieke motivatie van hun leerlingen. Ze brengen knelpunten in kaart en geven aan waar ze tevreden over zijn. Een van de vragen die hierbij centraal staat is ‘Welke problemen ervaar jij op het gebied van intrinsieke motivatie?’ Deze zelfontworpen vragenlijst bestaat uit 10 vragen. Door gebruik te maken van een open vraagstelling krijgen de collega's de mogelijkheid om een eigen antwoord te geven en niet gehinderd te worden door beperkingen van een heel specifieke vraagstelling (Nijnatten, 2005). Middels deze vragenlijst wil ik ook graag in kaart brengen hoe er feedback gegeven wordt. Grosman (2015) geeft een aantal tips bij het geven van feedback die in deze vragenlijst kan gebruiken.

De vragenlijst voor ouders bestaat uit tien open en gesloten vragen. De beantwoording van de vragen geeft mogelijk inzicht in de mate waarin de ouders de motivatie van hun kind inschatten. Er wordt gebruik gemaakt van de Likertschaal (Poortinga, 2017).

3.3.1.5. Focusgroep

Als het werk zinvol, betekenisvol, functioneel en een interessant doel heeft komen de leerlingen in een drive, met betere prestaties als gevolg. Eigenaarschap kan gecreëerd worden door leerlingen over doelen en inhoud mee te laten praten en ze zeggenschap te geven (Berends e.a., 2013).

Zoals Berends (2013) hierboven formuleert is het creëren van eigenaarschap zeer belangrijk. Hieraan wordt invulling gegeven door een focusgroep te creëren waarin leerlingen en ouders zeggenschap hebben over het verloop van te volgen interventies. In deze focusgroep zullen 4 leerlingen, 2 ouders, 2 leerkrachten en ikzelf als onderzoeker / leerkracht zitting nemen.

Tijdens 3 bijeenkomsten bespreken we de voor-, tussen- en nameting. We zullen samen op zoek gaan naar eventuele aanpassingen in interventies.

3.3.1.6. Leerling gesprekken

Omdat de stem van de leerling erg belangrijk is (Stevens, 2010) zullen er leerling gesprekken plaatsvinden. Tijdens deze gesprekken wordt er door mij als leerkracht en begeleider expliciet inzicht gegeven op de te behalen doelen en te verwachten opbrengsten. Voor de juiste begeleiding tijdens deze gespreksvoering staan oplossingsgerichte interventies centraal. In deze oplossingsgerichte gespreksvoering staan de begeleidingsvragen, zoals vermeld in paragraaf 2.2 centraal.

3.3.2. Onderzoeksmethoden m.b.t. deelvraag 2: Welke interessante 'good practice' voorbeelden zijn er die motivatie verhogend werken doordat leerlingen eigenaar worden over hun eigen leerproces?

3.3.2.1 Onderwijsbegeleidingsdienst

Middels contact met medewerkers van de Onderwijsbegeleidingsdienst in Venlo zullen we op zoek gaan naar 'good practice' voorbeelden en verkregen ideeën omzetten in de praktijk. Deze gesprekken zullen per e-mail gevoerd worden. Dergelijke ideeën zullen na goedbevinden van de focusgroep ingezet worden in de groep.

3.3.2.2 Praktijkbezoek 'Basisschool de Verwondering, Lent'

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 kan de autonomie van leerlingen verhoogd worden de leerlingen zelfregulerend te laten leren. In Nederland zijn er een aantal scholen die op deze manier vernieuwend bezig zijn.

Tijdens een bezoek aan deze school probeer ik door middel van interviews zicht te krijgen op de visie en werkwijze van deze school. Wat werkt en hoe zou dit op onze school ook kunnen werken.

3.3.3. Onderzoeksmethoden m.b.t. deelvraag 3: Welke interventies kunnen ingezet worden om de intrinsieke motivatie te verhogen en het eigenaarschap van het leerproces te vergroten?

De onderzoeksmethoden die ter beantwoording van deze onderzoeksvraag centraal staan zijn de literatuurstudie en de good practice voorbeelden. Deze leveren, samen met de behoeften van leerlingen en leraren uit deelvraag 1, verbeteracties op.

Vanuit het literatuuronderzoek zijn er een aantal onderzoeksvragen naar voren gekomen:

- Welke materialen kunnen er ingezet worden om het zelfregulerend aanbod te sturen?
- Hoe kan de inzet van ICT-materialen de intrinsieke motivatie verhogen?

3.3.4 Onderzoeksmethoden m.b.t. deelvraag 4: Wat zijn de effecten en mening van de leerling over de nieuwe werkwijze?

De effecten zullen gemeten worden op een aantal manieren:

- Nameting leerlingen middels vragenlijst zoals bij 3.3.1.3. beschreven
- Kindgesprekken zoals bij 3.3.1.6. beschreven

3.4 Respondenten en deelnemers aan het onderzoek

De respondenten aan dit onderzoek zijn negentien leerlingen uit groep 7/8 van Basisschool Kleur-Rijk. De focusgroep zal bestaan uit 4 leerlingen uit deze groep, 3 leerkrachten en 2 ouders van leerlingen uit groep 7/8. Deze deelnemers hebben zich vol enthousiasme aangemeld om deel te nemen aan deze focusgroep. De overige ouders zullen per e-mail op de hoogte gehouden worden over de ontwikkelingen tijdens dit onderzoek. De resultaten van het onderzoek zullen aan het gehele team gepresenteerd worden en eventuele adviezen zullen meegenomen worden in de schoolontwikkeling van onze school. De rol die ik tijdens dit onderzoek is een dubbelrol als leerkracht en onderzoeker.

3.5 Betrouwbaarheid / validiteit / triangulatie

Door gebruik te maken van een duidelijk opbouw in onderzoekinterventies en daarin een eenduidige aanpak op te stellen, zal dit onderzoek als betrouwbaar beschouwd kunnen worden. Ik maak gebruik van diverse instrumenten, zoals interviews, vragenlijsten en gesprekken om de intrinsieke motivatie te kunnen meten. Hiermee ondervang ik de zwakte van een instrument door meer dan één instrument in te zetten op eenzelfde onderzoeksvraag (Harinck, 2006).

Om de validiteit van mijn onderzoek te verhogen, pas ik triangulatie toe. Zoals hierboven beschreven zal ik middels goed overleg tussen leerlingen, leerkrachten en ouders zorgen voor deze communicatie vanuit drie hoeken (Harinck, 2006). Daardoor zorg ik voor overleg met verschillende typen informanten, waaronder ook leerkrachten en directeurs van 'good practice scholen' (Harinck, 2006).

Om de kwaliteit en validiteit van dit onderzoek te waarborgen vinden er feedbackmomenten plaats met critical friends, studiebegeleider en werkplekbegeleider. Ook vinden er tussentijdse evaluatie momenten plaats in samenspraak met de focusgroep. Hierbij worden tussentijdse metingen en voorlopige conclusies besproken (De Lange, Schuman, & Montessori, 2011). Er wordt een logboek bijgehouden. Dit maakt de stappen van mij als onderzoeker navolgbaar en transparant. Dit logboek is op te vragen bij de onderzoeker.

3.6 Ethische aspecten

Het is van belang om tijdens dit praktijkgericht onderzoek de ethiek gedurende verschillende fases van het onderzoek in de gaten te houden.

Ethiek reflecteert op het juist handelen binnen een praktijkgericht onderzoek op basis van de volgende vijf gedragscodes (Brymann, 2012):

1. Het professioneel en maatschappelijk belang

Dit onderzoek is gericht op mijn professionele ontwikkeling binnen het gebied begeleiden. Binnen het kritisch-emancipatorische onderzoek paradigma reflecteer ik regelmatig samen met de respondenten op het onderzoek. Naar verwachting zullen de resultaten van dit onderzoek en de aanbevelingen voor de toekomst het maatschappelijk belang verdere input geven.

2. Respectvol

Tijdens dit onderzoek wordt er rekening gehouden met de beschikbaarheid van de respondenten. De verzamelde data worden niet gebruikt buiten dit onderzoek om. De ouders van de leerlingen uit groep 7/8 ontvangen een brief met uitleg over het praktijkonderzoek. Tussenmetingen en conclusies worden besproken met de focusgroep en doorgegeven aan de ouders.

3. Zorgvuldig

Ik deel korte termijnsuccessen met leerlingen, ouders en collega's met inachtneming van de anonimiteit.

4. Integer

De leerlingen worden betrokken gehouden bij het onderzoek door hun meningen in dialoog te bespreken. Ook zorg ik ervoor dat afspraken worden nagekomen.

5. Keuze en gedrag verantwoorden

Het thema van dit onderzoek is gekozen aan de hand van meerdere overleggen tussen directie en teamleden.

Hoofdstuk 4: data-analyse en resultaten

4.1 Inleiding

De verzamelde data worden in dit hoofdstuk weergegeven en geanalyseerd. Om een antwoord te krijgen op de hoofdvraag wordt per deelvraag beschreven welke data de onderzoeksmethoden hebben opgeleverd. Alle ingevulde vragenlijsten zijn op te vragen bij de onderzoeker.

4.2 Beantwoording deelvraag 1

- Hoe ziet de intrinsieke motivatie en het beleven van eigenaarschap er momenteel uit volgens de ogen van de leerling, leerkracht en ouder?

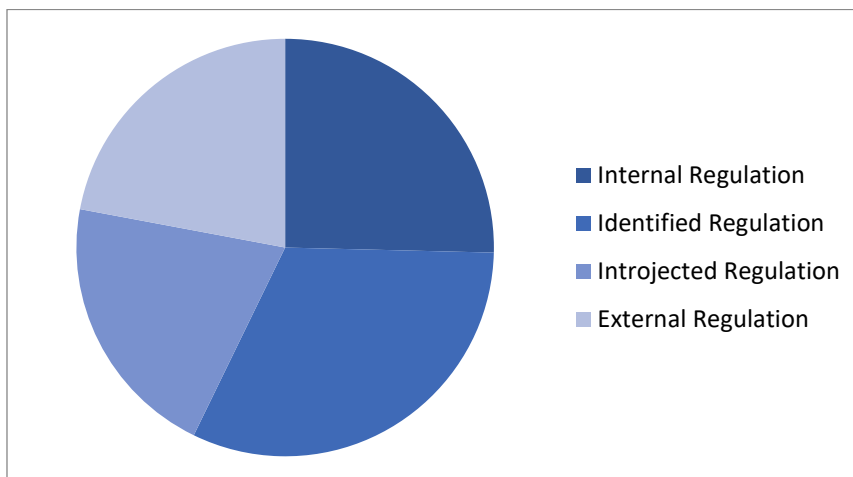
4.2.1 Feedback leerlingen

Om de beginsituatie in beeld te brengen is er gekozen om 2 vragenlijsten te laten afnemen.

4.2.1.1 Resultaten vragenlijst SRQ-A, Ryan (1989)

Middels de vragenlijst van Ryan (1989), zie bijlage 1, is de motivatie van de leerlingen in beeld gebracht.

Zoals uit onderstaand cirkeldiagram is af te leiden zijn de leerlingen uit groep 7/8 iets meer intrinsiek dan extrinsiek gemotiveerd. Op het gebied van 'introjected regulation' wordt hoog gescoord. Dit betekent dat de leerlingen vaak bezig zijn om een positief beeld van zichzelf naar buiten te brengen. Ze voelen vaak een bepaalde druk van de mensen om zich heen of doen dit uit zelfbescherming (Deci e.a., 2000).

De resultaten zijn verder geanalyseerd (zie bijlage 2). Uit dit overzicht is te concluderen dat er op de diverse vragen wisselend geantwoord wordt. De meerderheid van de leerlingen geeft aan dat ze huiswerk maken om het vak te begrijpen. Ze zien het belang van een goede werkhouding in de klas. Ze zien de uitdaging om moeilijke te vragen te beantwoorden. Ze doen hun best op school omdat zich dit zo hoort maar ook omdat ze dan trots op zichzelf kunnen zijn.

4.2.1.2 Resultaten vragenlijst motivatie / eigenaarschap

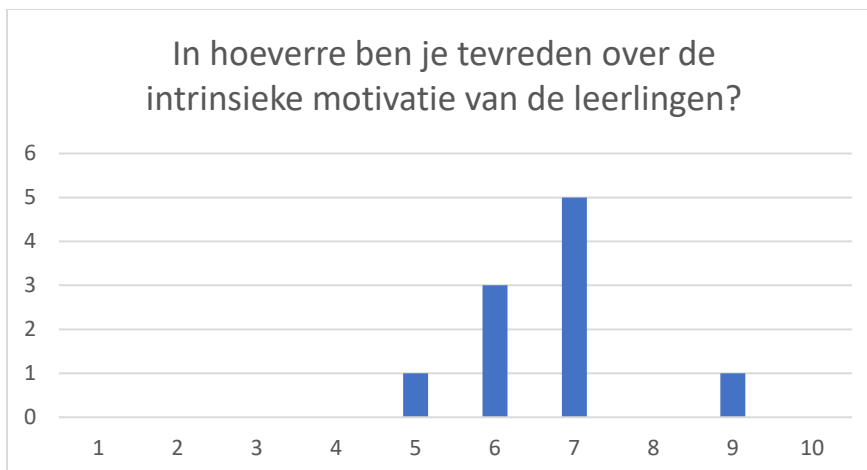
De vragenlijst in bijlage 3 is als instrument gebruikt om naast de mate van motivatie ook de mate van eigenaarschap in kaart te brengen.

De leerlingen scoren een gemiddelde van 6,63 punten voor hun motivatie op school. De meerderheid geeft aan dat ze soms mogen kiezen wat ze op school gaan doen. 16 van de 19 leerlingen verwachten dat hun motivatie zal stijgen als ze hun eigen leerproces mogen plannen. Alle leerlingen geven aan dat de begeleiding van de leerkracht noodzakelijk is, de mate van begeleiding is afhankelijk van de les. Ze geven aan dat de motivatie zal toenemen als de lessen aansprekend zijn en ze zelf mogen weten wanneer ze wat doen. 6 van de 19 leerlingen geven aan dat hun motivatie zal toenemen als hun stem serieus genomen wordt.

4.2.2 Feedback leerkrachten

Middels een uitgebreide vragenlijst aan de leerkrachten (bijlage 4) is ook hun mening in beeld gebracht om de beginsituatie te schetsen.

Onderstaande grafiek geeft de gemiddeldes van tevredenheid weer over de intrinsieke motivatie van de leerlingen. Hieruit mag geconcludeerd worden dat de meerderheid de intrinsieke motivatie van de leerlingen beoordeeld met een gemiddelde score tussen de 5 en 7 punten.

Uit de vragenlijst komen de volgende zaken naar voren:

Leerkrachten geven aan dat ze hun leerlingen op onderstaande wijze intrinsiek motiveren door:

- stapsgewijs de concentratie te verhogen;
- een positieve en enthousiaste benadering;
- vragen te stellen;
- leerlingen uit te dagen / te triggeren;
- eigen initiatief te belonen en dit te complimenteren;
- kindgesprekken te voeren;
- werk betekenisvol en leuk te maken en aan te sluiten bij de werkelijkheid;
- leerlingen samen te laten werken, vaak middels coöperatief leren;

- leerlingen zelf te laten ervaren en niet meteen de helpende hand te bieden;
- uitdagende hoeken te creëren ;
- nieuwsgierigheid te prikkelen middels aansprekende materialen en media.

Bovenstaand overzicht laat zien dat de leerkrachten op onze school al bewust bezig zijn met het vergroten van de intrinsieke motivatie. Ook geven ze aan tegen aan aantal problemen aan te lopen, zoals:

- concentratieproblemen;
- moeite met zelfsturing;
- moeite met aangeven wat ze willen leren en hoe ze dit willen doen;
- matige aansluiting onderwijs / digitale wereld / interesses leerlingen;
- meer extrinsiek dan intrinsiek gemotiveerd.

De leerkrachten geven allen aan kansen te zien om de intrinsieke motivatie te verhogen. De veelgenoemde opmerking is om aan te sluiten bij het kind zelf. Ze willen aansluiten bij zijn niveau, interesses en intrinsieke motivatie, zodat de visie van onze school 'ieder kind gelukkig uniek' ook echt nagestreefd kan worden.

Dit zou mogelijk kunnen zijn door:

- bij wereldoriëntatie de leerlingen de ruimte te geven om met onderwerpen te komen;
- talentontwikkeling te stimuleren;
- betekenisvol aanbod te creëren;

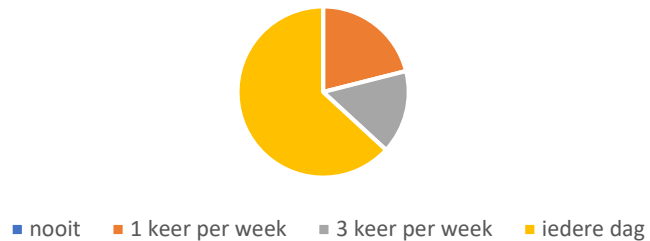
Wat tijdens de analyse duidelijk naar komt is dat de leerkrachten van de groepen 1 en 2 zeer tevreden zijn over hun manier van aanbod. Ze zouden dan ook graag zien dat er een doorgaande lijn gecreëerd wordt zodat de leeromgeving zo wordt ingericht dat de leerlingen in alle jaargroepen intrinsiek gemotiveerd zijn en blijven.

Alle leerkrachten geven duidelijke definities aan het begrip eigenaarschap zoals eigen doelen stellen, daarop keuzes mogen maken en weten hoe deze doelen te bereiken. Maar ook: 'van binnenuit geprikkeld worden waardoor ze zich verantwoordelijk voelen'. Ze geven heel eerlijk aan dat ze dit wel belangrijk vinden, maar dat er in de klas nog weinig uiting aan wordt gegeven. Eigenaarschap wordt veelal gecreëerd in de zaakvakken en creatieve vakken en minimaal op leergebied.

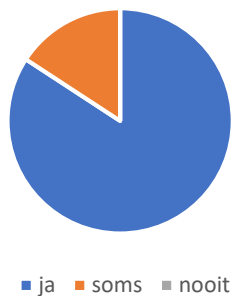
4.2.3 Feedback ouders

Middels een vragenlijst aan de ouders van de leerlingen uit groep 7/8 is bekend geworden hoe zij tegen het eigenaarschap en de motivatie van hun zoon of dochter aankijken.

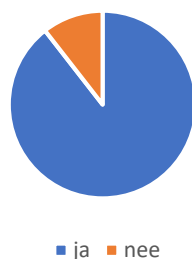
Hoe vaak vertelt uw zoon/dochter over
wat hij/zij op school leert?

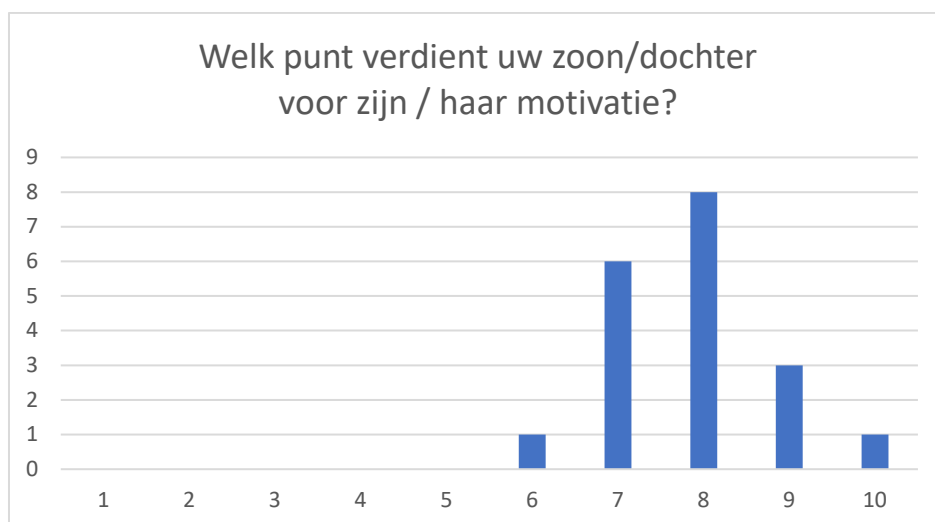

Is uw zoon / dochter gemotiveerd om
naar school te gaan?

Vindt u het een goed idee om de leerlingen
meer eigenaar te maken van hun eigen
leerproces?

Uit bovenstaande informatie zijn een aantal conclusies af te leiden:

- Alle leerlingen vertellen 1 tot 5 keer per week over school. Het grootste percentage leerlingen verteld iedere dag over wat hij / zij op school leert.
- De meerderheid van de leerlingen is gemotiveerd om naar school te gaan. Een klein percentage is matig gemotiveerd.
- Het overgrote deel van de ouders vindt het een goed idee om de leerlingen meer eigenaar te maken van hun eigen leerproces.
- Alle ouders geven aan dat ze verwachten dat de motivatie zal verhogen als we op digitaal gebied dingen veranderen.
- Alle leerlingen scoren voldoende op het gebied van motivatie. De meeste leerlingen scoren een 7 of 8.

De opzet van de vragenlijst is te vinden in bijlage 5.

4.3 Beantwoording deelvraag 2

- Welke interessante ‘good practice’ voorbeelden zijn er die motivatie verhogend werken doordat leerlingen eigenaar worden over hun eigen leerproces?

4.3.1 Contact onderwijsbegeleidingsdienst BCO

Per e-mail is er op diverse momenten in december 2017 en januari 2018 contact geweest met diverse deskundigen die werkzaam zijn bij het BCO Onderwijsadvies (zie bijlage 6).

De vraag die tijdens deze contactmomenten centraal stond was of deze deskundigen ervaring hadden met bepaalde interventies die de intrinsieke motivatie kunnen vergroten. En hierop voortbordurend positieve praktijkervaringen van scholen met mij wilde delen.

Uit de gesprekken met deskundigen kwamen de volgende adviezen naar voren:

- Stel zelfregulatie centraal. Zelfregulatie is erg belangrijk om intrinsieke motivatie te bewerkstelligen. Als leerlingen zelf doelen mogen stellen en mee mogen beslissen voelen ze zich verantwoordelijk. Een betekenisvolle omgeving met vernieuwende leeractiviteiten zal hier aan de basis moeten staan. Laat de zelfdeterminatie vanuit Deci en Ryan hier de basis voor leggen.
- Zorg ervoor dat er bij het in beeld brengen van de intrinsieke motivatie gekeken wordt naar de harde en zachte factoren. Het is altijd leerling specifiek of er intrinsieke motivatie zal ontstaan. De basisbehoeften die Deci & Ryan beschrijven, dien je steeds voor elke leerling passend te maken. Autonomie krijgt betekenis door leerlingen er het nut er van te laten inzien. Interventies zouden kunnen slagen als er vooral op leerling gebied specifiek gekeken wordt naar autonomie en competentie.
- Zet digitale middelen om de intrinsieke motivatie te verhogen. Omdat de leerlingen gemotiveerd blijken te zijn op digitaal gebied zou het kunnen helpen om de deelonderzoeken in het artikel ‘Wat werkt wel en wat werkt niet (Kennisnet, 2016) te bestuderen en vanuit hier contact op te nemen met verschillende promovendi en hoogleraren. Een digitaal portfolio zou kunnen helpen om dit traject ‘levend’ te kunnen houden. Het portfolio mag geen doel op zich worden maar het moet een functioneel instrument zijn waarbij steeds het ‘waarom’ centraal staat. Vanuit dit artikel heb ik contact gezocht met scholen die werken met een digitaal portfolio. Een van deze scholen is basisschool ‘de Verwondering’, waarbij ik op scholenbezoek ben geweest.

4.3.2 Scholenbezoek basisschool ‘de Verwondering’, Lent

Op 15-01-2018 ben ik in gesprek gegaan met de directeur van Basisschool de Verwondering in Lent. Via het artikel ‘Wat werkt wel en wat niet’ (Kennisnet, 2016) kwam naar voren dat deze basisschool erg vernieuwend bezig is om eigenaarschap vorm te geven.

Het onderwijsconcept dat op deze school centraal staat, is het vergroten van de stem van de leerling. Het persoonlijk leerproces van leerlingen staat centraal door samen met de leerling een persoonlijke leerroute uit te stippelen. Tijdens leergesprekken staat het uitzetten en

volgen van de ontwikkeling centraal. Ontwikkelingen van de leerlingen worden gevolgd middels een digitaal portfolio.

Er wordt gewerkt met leerpleinen. In deze leerpleinen werken leerlingen uit diverse groepen samen. Dagelijks kiezen zij hun eigen leerroute. Een aantal leerkrachten zijn verantwoordelijk voor een grotere groep leerlingen, maar iedere leerling heeft ook zijn eigen mentorgroep. Elke leerkracht geeft les in een bepaald vakgebied.

Bij binnenkomst starten de leerlingen meteen met een door hun gemaakte keuze. Deze keuze maken ze met behulp van hun dagtaak en het digikeuzebord. Ze zijn daardoor minder leerkracht afhankelijk. Alle leerlingen vanaf groep 4 werken met een Chromebook. Er wordt intensief gebruik gemaakt van ICT-materiaal zoals Math, Google Classroom, Rekentuin, Taalzee en Snappet.

De te bereiken onderwijsdoelen worden vastgesteld middels ondersteuning van IPC. IPC is een curriculum voor het basisonderwijs waarin effectief leren centraal staat. Daardoor wordt er minimaal gebruik gemaakt van methodes maar gewerkt met doelen vanuit dit curriculum.

Dit scholenbezoek heeft mij geprikkeld om op zoek te gaan naar vernieuwing binnen ons eigen onderwijsconcept. Door de leerling een stem te geven en deze daardoor minder leerkracht afhankelijk te maken. Dit bezoek heeft geleid tot diverse interventies welke te lezen zijn in paragraaf 4.4.

In bijlage 7 is een verslag van dit scholenbezoek te vinden.

4.4 Beantwoording deelvraag 3

- Welke interventies kunnen ingezet worden om de intrinsieke motivatie te verhogen en het eigenaarschap te vergroten?

Vanuit de literatuurstudie, de input vanuit leerlingen, leerkrachten en ouders, de gesprekken met deskundigen en de 'good practice' voorbeelden is er besloten om onderstaande interventies uit te werken en in te zetten om antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag.

4.4.1. Leerling gesprekken

Een van de belangrijkste interventies is het geven van een stem aan de leerling. Als de leerling mee mag denken in zijn eigen leerproces, vergroot dit de motivatie.

Middels leerling gesprekken met alle leerlingen is de beginsituatie in beeld gebracht. De leerlingen hebben aangegeven waar ze goed in zijn en hoe ze dit bereikt hebben. Vervolgens is de vertaalslag gemaakt naar hun leerproces. Centraal stond de vraag: 'waar sta je nu en waar zou je naar toe willen?' Vanuit deze antwoorden heeft elke leerling een plan van aanpak opgesteld. In dit plan staat het doel centraal en geeft de leerling antwoord op de vraag wat en wie hij hiervoor nodig heeft.

4.4.2. Dagtaak

Vanuit deze opgestelde doelen hebben de leerlingen helder waar ze aan willen werken. Middels een dagtaak hebben ze alle mogelijkheden om hierin bepaalde keuzes te maken. Alle leerlingen starten 's ochtends met zelfstandig werk met behulp van deze dagtaak. Op de dagtaak is te lezen hoe de dagplanning eruitziet. Op deze dagplanning zijn mentormomenten, zelfstandige werkmomenten en instructiemomenten ingeroosterd. Instructie vindt tweeledig plaats. Op sommige onderdelen is deze vrijblijvend, maar na eventuele toets analyse of observaties kunnen leerlingen ook verplicht worden de instructie te volgen. Leerlingen kiezen zelf in welke volgorde er 'moet' en 'mag' opdrachten gemaakt worden. Daarbij kunnen ze een bewuste keuze maken gebaseerd op hun interesses en talenten. Tijdens de leerling gesprekken en voormeting kwam de wens tot digitale ondersteuning sterk naar voren. Daardoor is besloten om een proeflicentie aan te schaffen voor de adaptieve methodes Rekentuin, Taalzee en Words&Birds. Een voorbeeld van een dagtaak is te vinden in bijlage 9.

4.4.3. Digikeuzebord

Deze nieuwe manier van lesgeven wordt handig georganiseerd middels de tool 'digikeuzebord' waar ook een proeflicentie voor is aangevraagd. Nadat er voor alle leerlingen een gebruikersnaam is aangemaakt, gebruiken de leerlingen dit keuzebord om hun uit te voeren taak vast te leggen. Dit biedt de leerkracht een duidelijk overzicht. Ook is er de mogelijkheid om een sessie op te slaan en de resultaten hiervan te analyseren. Daardoor wordt duidelijk welke activiteiten geregeld en minimaal gekozen worden. Ook kan er per leerling een overzicht gegeven worden van gekozen werk, zodat de leerkracht in beeld krijgt hoe het keuzeproces van de leerling vormgegeven is. Eventueel kan de leerkracht hierop

inspelen, middels een leerling gesprek, om samen met de leerling sturing te geven aan een eventuele wijziging van het leerproces.

4.5 Beantwoording deelvraag 4

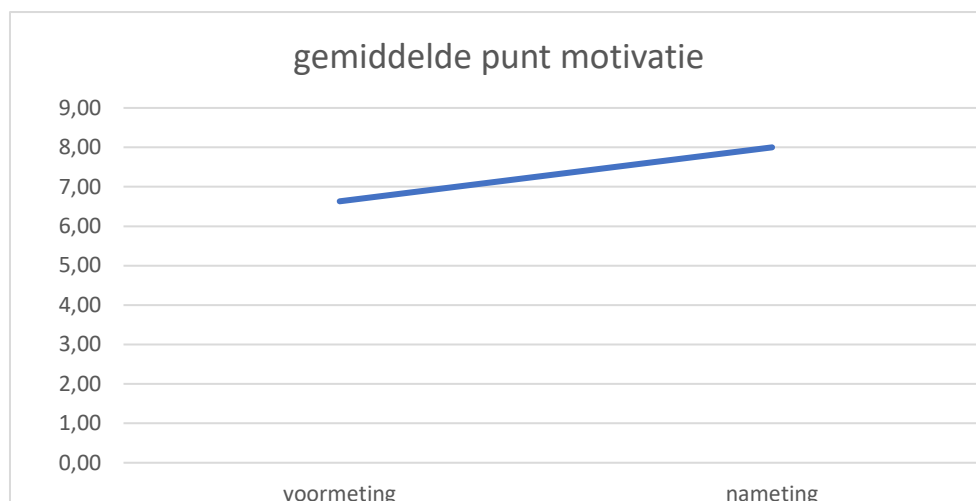
- Wat zijn de effecten en mening van de leerling over de nieuwe werkwijze?

Op een tweetal momenten is er met de focusgroep gekeken naar de kansen en bedreigingen m.b.t. deze manier van werken. Verslagen van deze evaluatiemomenten zijn te vinden in bijlage 10. De leerlingen uit de focusgroep gaven aan meer zin in school te hebben. Ze voelden zich belangrijk en hebben geleerd te plannen. De leerkrachten geven aan dat ze het idee hebben nu meer oog te hebben voor de leerlingen, doordat er in kleinere groepjes gewerkt wordt en er meer ruimte is voor begeleiding. De ouders gaven aan dat ze zien dat de zelfstandigheid van hun dochters bevorderd is en dat ze met meer enthousiasme deelnemen aan het onderwijs.

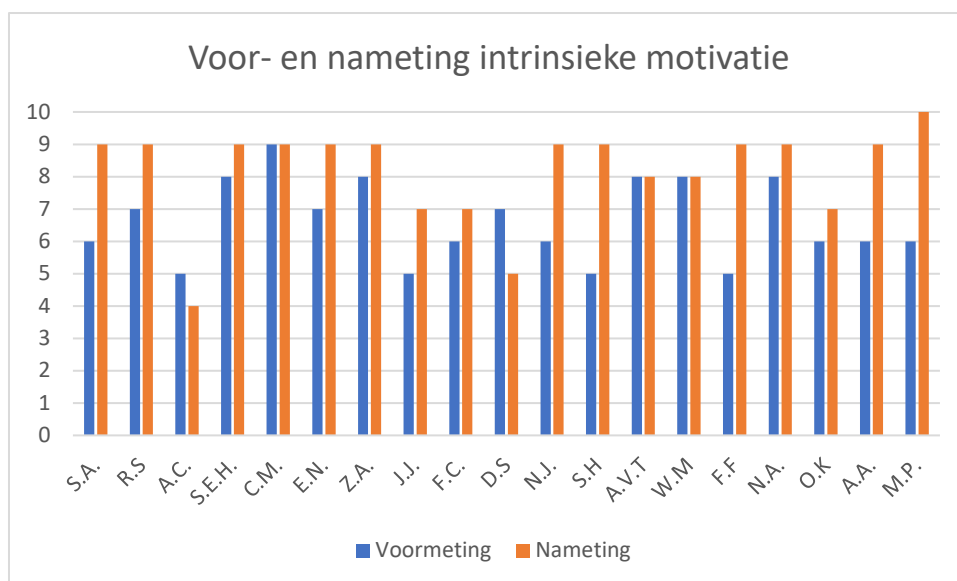
Door de focusgroep is er ook een kleine kanttekening te plaatsen. Het zelfstandig werken bleek voor een aantal leerlingen erg lastig. Er is een aantal maal geconstateerd dat leerlingen met andere taakjes bezig waren dan gepland. Door hier consequent mee om te gaan en ze persoonlijk te begeleiden op dit leerproces, is hierin wel verbetering waargenomen.

Om de mening van de gehele groep goed in kaart te brengen, is voor de evaluatie van dit onderzoek een vragenlijst gebruikt. In bijlage 10 vindt u de vragenlijst die dienst deed ter beantwoording van bovenstaande deelvraag.

Het gemiddelde punt voor motivatie is gestegen van 6,63 naar 8,00. Een stijging van 1,37 punt.

Het effect van de gekozen interventie is erg positief. 18 van de 20 leerlingen gaven aan dat hun motivatie vergroot werd middels deze manier van werken.

Leerlingen gaven aan dat ze over onderstaande zaken positief waren:

- Meer ruimte tot samenwerken;
- Zelf leren plannen en vrije keuze hierin;
- Meteen aan de slag kunnen en niet hoeven te wachten op de anderen;
- Goede voorbereiding op de middelbare school;
- Vernieuwend onderwijs door digitale manier van werken;

Leerlingen gaven aan dat de volgende zaken nog verbeterd mochten worden:

- Meer mentormomenten creëren;
- Wereldoriëntatie als mentormoment inplannen i.p.v. als zelfstandig werkmoment
- Controle en herinnering m.b.t. keuzeproces middels het digikeuzebord;

Tijdens een schoolbrede ouderavond d.d. 14-03-2018 hebben de leden van de focusgroep een presentatie gegeven over de huidige manier van werken. De presentatie hiervan is te vinden in bijlage 11. De aanwezige ouders gaven veel blijk van waardering en enthousiasme over deze vernieuwende manier van lesgeven. Ze gaven als tops voor deze manier van werken:

- Het werken op eigen tempo en niveau;
- Het leren plannen;
- De keuzevrijheid van de vakken;
- De mogelijkheden tot samenwerken;
- Het vergroten van de zelfstandigheid;
- De overzichtelijkheid middels de dagtaak en het digikeuzebord;

Ouders gaven tenslotte aan dat er naast deze manier van werken ook ruimte moet blijven bestaan voor de informele gesprekken en het werken aan het pedagogisch klimaat. Ook vonden zij het belangrijk dat het werkproces goed begeleidt moet worden zodat leerlingen duidelijk in beeld hebben of ze op de juiste weg zijn.

Hoofdstuk 5: conclusie en aanbevelingen

5.1. Conclusie

In deze paragraaf wordt per deelvraag beschreven welke conclusie getrokken kan worden naar aanleiding van de resultaten. Tot slot wordt de onderzoeksvraag beantwoord.

5.1.1. Conclusie deelvraag 1

- Hoe ziet de intrinsieke motivatie en het beleven van eigenaarschap er momenteel uit volgens de ogen van de leerling, leerkracht en ouder?

De beantwoording van deelvraag 1, door de inzet van vragenlijsten en interviews, heeft geleidt tot de volgende conclusie:

Leerlingen, leerkrachten en ouders beoordelen de intrinsieke motivatie tijdens de start van het onderzoek als voldoende. De leerlingen uit groep 7/8 scoren gemiddeld 6,63 punten. De ouders scoren gemiddeld voor hun kinderen een gemiddelde van 7,84 punten. Een groot verschil van 1,21 punten. Je zou mogen concluderen dat ouders ruim voldoende tevreden zijn over de motivatie van hun zoon of dochter. Helaas geven oudergesprekken een ander beeld. Tijdens deze gesprekken zijn er veelal zorgen over de motivatie van hun leerlingen. Dit wisselende beeld geeft dan ook enige onduidelijkheid.

Leerkrachten geven de leerlingen in hun eigen klas een gemiddelde van 6,7 punten voor hun intrinsieke motivatie. Dit punt kan dan ook niet vergeleken worden met de resultaten van de leerlingen uit groep 7/8. Uit de vragenlijsten van de leerkrachten kwam sterk naar voren dat ze allen kansen zien om de intrinsieke motivatie te verhogen. Ze willen graag aansluiten bij de interesses van de leerling. Deze openheid geeft kansen om schoolbreed aan de slag te gaan met het verhogen van de intrinsieke motivatie. Dit komt overeen met wat Murphy (2008) hierover zegt. De leerkrachten hebben de overtuiging dat capaciteiten te ontwikkelen zijn.

Concluderend kan vastgesteld worden dat de intrinsieke motivatie van onze leerlingen door de ogen van de leerling, leerkracht en ouders als voldoende tot ruim voldoende wordt beoordeeld. Een eventuele verbeteractie zou zijn om deze vragenlijst als interview af te nemen, waardoor er ruimte bestaat voor het beantwoorden van vragen.

5.1.2. Conclusie deelvraag 2

- Welke interessante 'good practice' voorbeelden zijn er die motivatie verhogend werken doordat leerlingen eigenaar worden over hun eigen leerproces?

De beantwoording van deelvraag 2, door middel van interviews, heeft geleidt tot de volgende conclusie:

De gevonden literatuur uit hoofdstuk 2 sluit aan bij wat de deskundigen van de Onderwijsbegeleidingsdienst aangeven. Het bezoek aan basisschool de Verwondering was een logische vervolgkeuze omdat zij vernieuwend zijn op het gebied van zelfregulerend

leren. Dit komt overeen met wat De Kock (2005) belangrijk vindt. Hij steekt in op de kansen om leerlingen zelf opdrachten te laten kiezen en hun zelf te leren plannen en organiseren. Het bezoek aan basisschool de Verwondering was dan ook een echte 'eyeopener'. Het enthousiasme van de directeur over deze vorm van vernieuwend onderwijs sprak mij meteen aan. Hij sloot aan bij wat Berends (2014) aangaf: 'Zorg ervoor dat leerlingen het zelf gaan doen, participeren en daardoor eigenaar worden'.

De directeur van basisschool 'de Verwondering' sprak bevlogen over de visie rondom de Kunskapsskolan, waarbij gepersonaliseerd leren het uitgangspunt is. Het verdient aanbeveling om deze visie verder te bestuderen. Een verbeteractie zou zijn om op zoek te gaan naar overige 'good practice' voorbeelden die vanuit deze visie te werk gaan.

5.1.3. Conclusie deelvraag 3

- Welke interventies kunnen ingezet worden om de intrinsieke motivatie te verhogen en het eigenaarschap te vergroten?

De beantwoording van deelvraag 3 heeft geleid tot de volgende conclusie:

Het contact met de deskundigen en het scholenbezoek hebben ervoor gezorgd dat ik zeer gemotiveerd raakte om onze manier van onderwijs te veranderen. Schuit (2011) gaf namelijk al aan dat als we er onvoldoende in slagen aan te sluiten bij de interesses, behoeften, leerstijlen en waarden van leerlingen, de motivatie voor school op lange termijn zal afnemen. Dit was dan ook merkbaar in onze groep 7/8 en het was belangrijk dit te veranderen.

Door naar de stem van de leerling in leerling gesprekken en tijdens de groepsvergadering te luisteren en echt aan te sluiten bij wat zij willen was het zaak oude gewoontes te doorbreken. De leerlingen wilden zelf leren plannen, zelf hun rooster bepalen en minder leerkracht afhankelijk zijn. Het bezoek aan basisschool de Verwondering gaf dan ook handige tools om in te zetten om bovenstaande doelen te kunnen verwezenlijken.

Door met een overzichtelijke dagtaak te werken, werd voor leerlingen duidelijk wat er op een dag van hun verwacht werd. Een afwisseling van zelfstandige werkmomenten en mentormomenten gaf hun de keuzevrijheid om zelf te leren plannen en organiseren. Daarbij mochten ze vrije keuzes maken middels 'mag-werkjes', waarbij ik ze de mogelijkheid wilde bieden aan te sluiten bij hun talenten en interesses.

Het werken met het digikeuzebord gaf op organisatorisch vlak overzicht. Wel moet de kanttekening geplaatst worden dat leerlingen geregeld vergaten hun naam bij een ander werkje in te hangen. Dit verdient dan ook verdere aandacht en uitwerking.

De inzet van vernieuwend ICT-materiaal bleek een schot in de roos. De leerlingen waren zeer enthousiast over het werken met de oefensoftware van Rekentuin, Taalzee en Words & Birds. Middels deze materialen kregen de leerlingen de mogelijkheid om adaptief bezig te zijn. Helaas is er door tijdgebrek geen mogelijkheid geweest om als leerkracht het werk van deze leerlingen te evalueren. Dit verdient dan ook aanbeveling voor de toekomst. Tijdens de

voorbereiding leek het werken met een digitaal portfolio een goede interventie. Achteraf gezien is dit een interventie gebleken die nog gerealiseerd kan worden, omdat de overige interventies veel tijd en aandacht behoeften.

Voor ons als leerkrachten was deze manier van werken leren loslaten. Van der Veen (2014) gaf ook aan dat hoe hoger de controle is, hoe minder de autonomie van de leerling ondersteund wordt. Deze manier van werken was gebaseerd op wederzijds vertrouwen. Een belangrijke ontwikkeling, maar dit vraagt wel wat van jou als leerkracht. Leerkrachten moeten hierop goed begeleidt worden, zodat ze aangeleerd krijgen hoe ze kunnen loslaten.

5.1.4. Conclusie deelvraag 4

- Wat zijn de effecten en mening van de leerling over de nieuwe werkwijze?

De beantwoording van deelvraag 4 heeft geleidt tot de volgende conclusie:

De effecten van de gekozen interventie zijn zeer positief. De meerderheid van de leerlingen en de begeleidende leerkrachten zijn zeer enthousiast geraakt over deze manier van werken. De deelnemers aan de focusgroep gaven ook aan zeer tevreden te zijn over deze manier van werken en zouden graag zien dat er op deze voet verder gegaan wordt. Het gemiddelde punt voor motivatie is gestegen van 6,63 naar 8,00. Een stijging van 1,37 punt en dat in 2 maanden tijd!

De meerderheid van de leerlingen is door deze manier van werken de ideaal gemotiveerde leerlingen geworden, zoals Simons (1988) aangeeft. Ze hebben aandacht voor hun taak, vinden deze relevant, vertrouwen erop dat ze deze tot een goed einde brengen en zijn tevreden over de bereikte resultaten.

Als er naar de resultaten van de leerlingen gekeken wordt, dan kan hierover nog geen eenduidig antwoord gegeven worden. Enkele leerlingen scoren iets hoger dan voorheen en enkele leerlingen iets lager. Om te kunnen analyseren of de opbrengsten verhoogd worden, zal er een langere periode op deze manier gewerkt moeten worden.

5.1.5. Conclusie onderzoeksvraag

- Hoe kan ik de leerlingen uit groep 7-8 begeleiden zodat ze eigenaar worden van hun eigen leerproces en hierdoor hun intrinsieke motivatie verhogen?

De beantwoording van de onderzoeksvraag heeft geleidt tot de volgende conclusie:

Het is erg belangrijk om door autonomie van de leerling centraal te stellen (Deci & Ryan, 2000). De leerlingen moeten een stem krijgen in hun eigen leerproces en hierop goed begeleidt worden. De begeleiding van de leerkracht veranderd dan ook door zich steeds onafhankelijker van de leerlingen te maken en andersom. Simons (1988) gaf dan ook terecht aan dat door scaffolding, het geleidelijk terugtrekken van de docent, de verantwoordelijkheid van het leren vanzelf naar de leerling toestroomt. Leerlingen moeten

voelen en ervaren dat ze belangrijk zijn en dat de leerkracht hun steunt in de keuzes die ze maken. Deze manier van zelfregulerend leren werkt motiverend. Daardoor worden ze eigenaar van hun eigen leerproces.

Via bovenstaande manier is de afgelopen 2 maanden enthousiast gewerkt. Middels deze manier van werken is de intrinsieke motivatie, van de meerderheid van de leerlingen uit groep 7-8, sterk gegroeid.

5.2 Discussie

Als ik achteraf terugkijk op mijn onderzoek dan zijn er sterke en minder sterke punten te onderscheiden.

Een van de sterkste punten is de uitkomst van het onderzoek. Ouders, leerlingen en de begeleidende leerkrachten hebben mogen ervaren wat deze nieuwe manier van werken teweeg kan brengen. Mijn enthousiasme en het enthousiasme van de leerlingen heeft er dan ook voor gezorgd dat er momenteel op directieniveau gekeken wordt of we deze manier van lesgeven kunnen verweven in een doorgaande lijn van groep 1 naar groep 8.

De verwezenlijking van dit onderzoek is behaald door te starten met een onderwerp wat mijn aandacht had. Een onderwerp dat voor mij, maar ook voor de professionals om mij heen momenteel een hot item is. Door aan te sluiten bij mijn interesses ben ik op zoek gegaan naar kansen en uitdagingen.

Waar ik tegen aan liep was het feit dat ik erg veel wilde onderzoeken in een kort tijdsbestek. Het werken met een digitaal portfolio bleek een interventie die, naast de overige interventies, helaas niet uit te voeren was. Vooraf had ik hierover kritischer moeten nadenken.

Het onderzoek was wellicht nog sterker naar voren gekomen als ik hierin de leerkrachten explicieter had betrokken. Het animo vanuit de leerkracht, om mee te denken vanuit de focusgroep, was gering. Daarentegen waren er wellicht mogelijkheden geweest om op een aantal momenten een tussentijdse evaluatie te geven van het te voeren onderzoek. Voor nu hebben zij te defensief langs de zijlijn gestaan en zullen ze de eindresultaten van dit onderzoek te horen krijgen, zonder complete samenwerkingspartner te zijn in dit geheel. Derhalve heb ik vanuit hun kant enige betrokkenheid gemist.

5.3 Praktische opbrengt en aanbevelingen

5.3.1. Aanbeveling 1, creëren van een doorgaande lijn van groep 1 t/m 8

Eigenaarschap creëren in alle jaargroepen verdient aanbeveling. Daarbij is het belangrijk om per leeftijdsgroep duidelijk in kaart te brengen wat mogelijk en wat niet mogelijk is. Hierbij dient de stem van de leerling en ouder niet vergeten te worden.

Hiervoor is het raadzaam om vanuit een standaard vragenlijst de beginsituatie in kaart te brengen. Mijn voorstel zou zijn om hiervoor een vragenlijst te maken, waarbij er gedifferentieerd wordt in vraagstelling voor de onderbouw, middenbouw en bovenbouw.

Om een doorgaande lijn te creëren, dient het aanbeveling de leerkrachten te begeleiden in het creëren van eigenaarschap. Wat vraagt dit van het leerkrachthandelen? Hoe gaan we daarmee om? Welke talenten kunnen we inzetten en waar moeten we voor waken?

5.3.2. Aanbeveling 2, acties op ICT-gebied

Om aan te kunnen sluiten bij de belevingswereld van de leerlingen én deze manier van werken organisatorisch mogelijk te maken dienen er op ICT-gebied enkele ontwikkelingen gemaakt te worden.

- Middels een (proef)licentie zullen leerkrachten en leerlingen kennismaken met het digikeuzebord. Om hiermee aan de slag te kunnen gaan zullen er enkele administratieve handelingen uitgevoerd moeten worden. Dit zal wellicht door de ICT-er van onze school uitgevoerd kunnen worden.
- Middels een (proef)licentie van Oefenweb (Rekentuin, Taalzee en Words & Birds) zullen leerlingen en leerkrachten ervaringen opdoen met deze adaptieve software, waarbij leerlingen naar eigen inzicht en interesses oefenen met hun taal, rekenen en eventuele Engelse vaardigheden.
- Wellicht verdient het aanbeveling om naast bovengenoemde software overige softwaremogelijkheden uit te zoeken zoals Snappet of Google Classroom. Over deze software was de basisschool in Lent zeer te spreken.
- Om resultaten en ontwikkelingen goed te monitoren en te volgen zou het raadzaam kunnen zijn om het werken met een digitaal portfolio verder uit te zoeken. Voorwaarde is wel dat de leerlingen eigenaar worden van dit portfolio en zij, begeleid door de leerkracht, in staat zijn om hun leerproces te volgen en eventueel bij te stellen.

5.3.3. Aanbeveling 3, talentontwikkeling middels samenwerking met IPC

Het werken met de dagtaak verdient enige begeleiding richting leerlingen en leraren. Leraren moeten de tijd krijgen om deze dagtaak goed op papier te kunnen zetten. In de toekomst zou er aandacht kunnen zijn om middels deze dagtaak talentontwikkeling verder te ontplooien. Dit zou mogelijk kunnen zijn door de te maken opdrachten creatiever neer te zetten. Het loslaten van methodes en eventuele samenwerking met IPC zou hierbij tot de mogelijkheden behoren. Het International Primary Curriculum is een curriculum voor het basisonderwijs waarin effectief leren centraal staat. Het IPC helpt scholen door boeiende, actieve en zinvolle lessen te creëren.

Literatuurlijst

- o Bannink, F. (2013). *Oplossingsgerichte vragen. Handboek oplossingsgerichte gespreksvoering*. Amsterdam: Pearson Benelux B.V.
- o Berends, Oosterloo & Singelma. (2013). *Eigenaarschap*. Opgeroepen op 21 december 2017 via SLO: <https://nederland.slo.nl/leesgesprekken/meerwaarde-van-leesgesprekken/eigenaarschap>
- o Brymann, A. (2012). *Social research methods*. (4de dr.) Oxford University Press.
- o Cauffman L. & Dijk, D.J. van (2014) *Handboek oplossingsgericht werken in het onderwijs*. Amsterdam: Boom Lemma uitgevers.
- o Clijsen, A., Pameijer N., Kappen, A. (2011). *Samenhang OGW en HGW. Planmatig en cyclisch onderwijsopbrengsten verhogen*.
- o Crone, E. (2008) *Het puberende brein. Over de ontwikkeling van de hersenen in de unieke periode van de adolescentie*. Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker.
- o Covey, S.R. (2011). *De zeven eigenschappen van effectief leiderschap*. Amsterdam: Business Contact.
- o Deci E.L. & Ryan R.M. (2000). *Intrinsic and extrinsic motivations. Classic definitions and new directions*. Educational Psychology 25, p. 54-67. Cambridge: Academic Press.
- o Deci, E.L. & Ryan, R.M. (1989). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Plenum.
- o Dweck, C.S. & Molden, D.C. (2007). Self-Theories: Their impact on competence motivation and acquisition. In A.J. Elliot & C.S. Dweck (Eds.): *Handbook of competence and motivation*. New York, London: Guilford Press.
- o De Kock, J. (2005). Arranging Learning Environments for new learning; educational theory, practical knowledge, and everyday practice. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.
- o Duckworth, K., Akerman, R., MacGregor A., Salter E. & Vorhaus, J. (2009) *Self-regulated learning. A Literature Review*. London: University of London.
- o Emonds E. (2011). *De gemotiveerde leerling*. Tijdschrift egoscope, jaargang 16 nummer 2.
- o Forrer, M. & Kenter, B. (2000). *Coöperatief leren in het basisonderwijs*. Utrecht: EDG Thuiswinkel Uitgeverij.
- o Geerlings, T., Veen, T., van der (2007). *Lesgeven en zelfstandig leren*. Van Gorcum.

- o Gerrits, J. (2004) *De school op de schop, het nieuwe leren*. 's-Hertogenbosch, KPC Groep. Geraadpleegd op 12 december 2017 via <https://www.usetolearn.nl/file.php/17/deschoolopdeschop.pdf>
- o Gravesteyn, E. & Smit-Rigter, L. (2015). *Wat gebeurt er in de hersenen. Puberhersen in ontwikkeling*. Zutphen: Tesink.
- o Grosman, G. (2015). *Zo zorg je dat feedback werkt*. JSW.
- o Harinck, F. (2006) *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Garant Antwerpen – Apeldoorn.
- o Hintum, M. v. (2012). *Pubergedrag toch niet veroorzaakt door 'onrijp brein', maar waardoor dan wel*.
- o IPC (2017). *International Primary Curriculum*. Geraadpleegd op 22 januari 2018 via <https://ipc-nederland.nl/>
- o Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J., & Scheepsmma, W. (2011). *Ontwikkeling door onderzoek, een handreiking voor leraren* (2e ed.). Amersfoort: Thieme Meulenhoff.
- o Kayser, D. (2010). *Oplossingsgericht begeleiden*. Bussum: Coutinho.
- o Kennisnet (2016). *Wat werkt wel en wat werkt niet*. Kennisnet en NRO.
- o Kruisman A. & Donath P. (2013). *Doen is de beste manier van denken*. Geraadpleegd op 08 december 2017 via <https://www.youtube.com/watch?v=GUTM8xnh7DM&feature=youtu.be>
- o Kovas, Y., Garon-Carrier, G., Boivin, M., e.a. (2015). *Why children differ in motivation to learn: Insights from 13,000 twins from 6 countries*. Personality and individual differences, 51-63.
- o Lange, R. de, Schuman, H. & Montesano Montessori, N. (2011). *Praktijkgericht onderzoek voor reflectieve professionals*. Antwerpen / Apeldoorn: Garant.
- o Machielsen A., Sar van der, A., Efferen van, E., Bijl H. (2016). *Gedrag is een vak*. Rotterdam: CED groep.
- o Nijnatten, C. van (2005). *Handboek jeugdzorg deel 1*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- o Peeters, W. (2016). *Growth mindset: wat is het en hoe leer je het aan?* Geraadpleegd op 21 december 2017 via <https://www.vernieuwendewijs.nl/growth-mindset-wat-waarom-en-hoe/>

- o Ponte, P. (2002). *Onderwijs en onderzoek van eigen makelij: Onderzoek met en door leraren*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- o Poortinga E. (2017). *De likertschaal, voor enquête vragen in scriptieonderzoek*. Geraadpleegd op 15 januari 2018 via: <https://www.studiemeesters.nl/studietips/de-likertschaal-voor-enquetevragen-scriptieonderzoek/>
- o Schuit, H., de Vrieze, I., & Seegers, P. (2011). *Leerlingen motiveren: een onderzoek naar de rol van leraren*. Ruud de Moor centrum open universiteit, Heerlen.
- o Simons, P. (1988). *Leren en motiveren*. Universiteit Utrecht.
- o Stevens, L. (2010). *Zin in onderwijs*. Antwerpen: Garant.
- o Stevens, L. (2012). *Over-het-werk-van-luc-stevens-de-behoefte-aan-relatie-competentie-en-autonomie*. Geraadpleegd op 16 december 2017, via: <https://hetkind.org/2012/11/25/over-het-werk-van-luc-stevens-de-behoefte-aan-relatie-competentie-en-autonomie/>
- o Stichting Cedin (2016). *Eigenaarschap van leren*. Geraadpleegd op 18 december, 2017, via: <http://www.cedin.nl/850/eigenaarschap-van-leren.html?qvld=13180431&qvCrc=fbKabncslpZiifv>
- o Vansteenkiste, M., De Witte, H., Lens, W. & Andriessen, M. (2009). *De Zelf-Determinatie Theorie*. Gedrag en organisatie, 320-222.
- o Vansteenkiste M., Sierens E., Soenens B., & Lens W. (2007). *Willen, moeten en structuur in de klas: over het stimuleren van een optimaal leerproces*. Katholieke Universiteit Leuven.
- o Veen, I. van der, Weijers, D., Dijkers, A.L.C., Hornstra, L. & Peetsma, T.T.D. (2014). *Een praktijkreviewstudie naar het motiveren van leerlingen met verschillende prestatieniveaus en sociale en etnische achtergrond*. Amsterdam: Kohnstamm Instituut.
- o Veen, W. (2017). *Homo Zappiens and the need for the new education systems*. Delft: University of technology.
- o Woolfolk A. Hughes, M., & Walkup, V. (2012). Chapter 10: Motivation in Learning. In A. Woolfolk, M. Hughes, & V. Walkup, *Psychology in Education* (pp. 370-411). Pearson Education Limited.
- o Zimmerman, B. (1990). *Self-regulated learning and academic achievement: An overview*. Educational Psychologist, 25 (1), 3-17.

Bijlage 1: Vragenlijst 'SRQ-A', Ryan (1989)

Motivatie Vragenlijst

Naam: _____

Klas: _____

A. Waarom maak jij je huiswerk?

Helemaal niet waar

Helemaal waar

1. Omdat ik wil dat de docent denk

dat ik een goede leerling ben.

1 2 3 4

2. Omdat ik problemen krijg als ik het niet doe.

1 2 3 4

3. Omdat het leuk is.

1 2 3 4

4. Omdat het mij anders een slecht gevoel over mijzelf geeft.

1 2 3 4

5. Omdat ik het vak wil begrijpen.

1 2 3 4

6. Omdat ik dat hoor te doen.

1 2 3 4

7. Omdat ik huiswerk maken leuk vind.

1 2 3 4

8. Omdat het belangrijk is om mijn huiswerk te maken.

1 2 3 4

B. Waarom werk jij in de klas?

9. Zodat de docent niet boos op mij wordt.

1 2 3 4

10. Omdat ik wil dat docent mij een goede leerling vindt.

1 2 3 4

11. Omdat ik nieuwe dingen wil leren.

1 2 3 4

12. Omdat ik mij schaam als ik het niet af krijg.

1 2 3 4

13. Omdat het leuk is.

1 2 3 4

14. Omdat het de regel is.	1	2	3	4
15. Omdat ik het leuk vind om te werken in de klas.	1	2	3	4
16. Omdat het belangrijk is om te werken in de klas.	1	2	3	4

C. Waarom probeer je klassikaal moeilijke vragen te beantwoorden tijdens de les?

Helemaal niet waar

Helemaal waar

17. Omdat ik wil dat andere leerlingen mij slim vinden.	1	2	3	4
18. Omdat ik mij schaam als ik het niet probeer.	1	2	3	4
19. Omdat ik het leuk vind om moeilijke vragen te beantwoorden.	1	2	3	4
20. Omdat ik dat hoor te doen.	1	2	3	4
21. Om erachter te komen of ik het goed of fout heb.	1	2	3	4
22. Omdat het leuk is om moeilijke vragen te beantwoorden.	1	2	3	4
23. Omdat het voor mij belangrijk is om te proberen moeilijke vragen te beantwoorden.	1	2	3	4
24. Omdat ik wil dat de docent aardige dingen over mij zegt.	1	2	3	4

D. Waarom doe jij je best voor school?

25. Omdat ik dat hoor te doen.	1	2	3	4
26. Zodat mij docent denkt dat ik een goede student ben.	1	2	3	4
27. Omdat ik het leuk vind om goed te werken voor maatschappijleer 2.	1	2	3	4
28. Omdat ik in de problemen kom als ik het niet goed doe.	1	2	3	4
29. Omdat ik erg slecht over mijzelf denk als ik dat niet doe.	1	2	3	4
30. Omdat het voor mij belangrijk is om mijn best te doen voor school.	1	2	3	4
31. Omdat ik erg trots op mijzelf ben als ik het goed doe.	1	2	3	4
32. Omdat ik een beloning kan krijgen als ik het goed doe.	1	2	3	4

Bijlage 2: Analyse voormeting vragenlijst SRQ-A, Ryan (1989)

	1	2	3	4
A1				
A2				
A3				
A4				
A5				
A6				
A7				
A8				
B9				
B10				
B11				
B12				
B13				
B14				
B15				
B16				
C17				
C18				
C19				
C20				
C21				
C22				
C23				
C24				
D25				
D26				
D27				
D28				
D29				
D30				
D31				
D32				

Bijlage 3: Vragenlijst eigenaarschap

Datum:

Naam:

1. Geef jezelf eens een punt voor je motivatie op school, van 1 tot 10?

.....

2. Hoe vaak mag je op school zelf kiezen wat je gaat doen?

Vaak Regelmatig Soms Nooit

3. Zou je motivatie stijgen als je je eigen leerproces mag plannen?

Ja, dat denk ik wel Misschien Nee, dat lijkt me niet

4. Zou het je lukken om per dag zelfstandig je werk te plannen en hieraan geconcentreerd te werken?

Ja, dat denk ik wel Misschien Nee, dat lijkt me niet

5. In hoeverre heb je de juf nodig om te kunnen leren?

Bij iedere les Soms, dat ligt aan de les Bijna niet Nooit

6. Waardoor neemt je motivatie af?

.....
.....
.....

7. Waardoor neemt je motivatie toe?

.....
.....
.....

8. Lijkt het je wat om 's ochtends binnen te komen en dan meteen een activiteit te kiezen met behulp van het digi-keuzebord?

Ja, dat denk ik wel Misschien Nee, dat lijkt me niet zo'n goed idee

Bijlage 4, Vragenlijst leerkrachten

Beste collega,

Zoals te lezen was in de interne nieuwsbrief, richt ik mij in mijn praktijkonderzoek voor de Master SEN, op het vergroten van de intrinsieke motivatie van leerlingen.

Om ook duidelijk in beeld te krijgen welke kansen en bedreigingen jullie op dit gebied ervaren, deze vragenlijst.

Zouden jullie de ingevulde vragenlijst uiterlijk 5 februari 2018 willen retourneren. Dit mag digitaal via de mail of op papier in mijn postvak.

Bedankt voor de medewerking en tijd, het neemt ongeveer 10 minuten van jullie tijd in beslag.

Groetjes, Marijke Maas

Algemeen

Naam:

Ik werk Parttime/Fulltime

Werkzaam in:

Aantal jaren werkervaring:jaar.

Motivatie

1. Op een schaal van 1 tot 10. In hoeverre ben je tevreden over de intrinsieke motivatie van de leerlingen.

2. Hoe zorg je ervoor dat de leerlingen intrinsiek gemotiveerd worden?

3. Welke problemen ervaar je op het gebied van intrinsieke motivatie?

4. Welke kansen zie je op het gebied van een wijziging in onze visie op het gebied van intrinsieke motivatie?

Eigenaarschap

5. Wat is volgens jouw eigenaarschap bij leerlingen?

6. Welke plek heeft eigenaarschap van leerlingen in jouw klas?

7. Hoeveel tijd per week zijn leerlingen in jouw klas eigenaar van hun eigen leerproces?

Bijlage 5, vragenlijst ouders

Beste ouders,

Zoals ik uw gemaïld heb, voer ik in het kader van mijn opleiding een praktijkonderzoek uit.

Ik wil de motivatie van onze leerlingen verhogen. Dit willen we gaan doen door ze eigenaar te maken van hun eigen leerproces.

Ook uw mening is belangrijk. Zou u onderstaande vragen willen beantwoorden en de ingevulde vragenlijst mee naar school willen geven of per e-mail toesturen.

Alvast bedankt voor de genomen moeite.

Met vriendelijke groet, juf Marijke

.....

De ouders van

Hoe vaak per week vertelt uw zoon/dochter over wat hij/zij op school leert?

- ☐ Nooit
- ☐ 1 keer per week
- ☐ 3 keer per week
- ☐ Iedere dag

Is uw zoon/dochter gemotiveerd om naar school te gaan?

- ☐ Ja
- ☐ Soms
- ☐ Nooit

We willen de kinderen meer eigenaar maken van hun eigen leerproces. Vindt u dit een goed idee?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Zou de motivatie verhogen als we op digitaal gebied dingen op onze school veranderen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Als u een punt zou moeten geven tussen de 1 en 10. Welk punt verdient uw zoon / dochter dan voor zijn of haar motivatie:

.....

Bijlage 6, contact Onderwijsbegeleidingsdienst BCO te Venlo

Emailverkeer dhr. L.S.:

d.d. 11-12-2017

Beste L.

Dat is een tijdje geleden! Hoe gaat het met je?

Hier gaat het goed. Ik geef nu les aan 7/8 en ben de master Sen aan het afronden.

M.b.t. deze studie zou ik jouw expertise graag willen gebruiken.

Voor mijn onderzoek ben ik namelijk aan het onderzoeken hoe we de intrinsieke motivatie kunnen verhogen bij de kinderen uit mijn groep 7/8.

Momenteel ben ik bezig met een literatuuronderzoek maar HET idee heb ik nog niet gevonden.

Heb jij ervaring met bepaalde interventies of inzicht in positieve praktijkervaringen van scholen?

Ik hoor graag van je. Alvast bedankt voor de genomen moeite.

Met vriendelijke groet,

Marijke Maas

d.d. 11-12-2017

Ha 'beste' Marijke

Ik help je altijd, geen probleem.:)

Bij intrinsieke motivatie, wat een groot onderwerp is, kom je nogal snel uit bij zelfregulatie, zelf doelen mogen zelf, zelf mee beslissen, betekenisvolle omgeving c.q. leeractiviteiten ontwerpen, i.p.v. het vele door school programma gestuurde werken. Zoek een naar zelfdeterminatie van Deci.

Dat kun je heel breed nemen:

Jij- mag zelf kiezen- het kan alles zijn - van wat je wilt leren de komende periode tot een gestructureerd en afgebakend.

Kun je daar al iets mee?

Vanuit de literatuur kun je natuurlijk onderzoeken wat kinderen zelf aangeven....

Laat maar horen anders bellen we...ik-vertrek wel...uhum as donderdag richting Suriname....teveel sneeuw hier en dan word ik wat bleekjes....:)

Veel goeds L.

Emailverkeer dhr. M.F.:

d.d. 11-12-2017

Beste M.,

Ik ben druk doende met het afronden van de master SEN.
Als afstudeeronderzoek staat het doen van onderzoek centraal.

M.b.t. deze studie zou ik jouw expertise graag willen gebruiken.
Voor mijn onderzoek ben ik namelijk aan het onderzoeken hoe we de intrinsieke motivatie kunnen verhogen bij de kinderen uit mijn groep 7/8.
Momenteel ben ik bezig met een literatuuronderzoek maar HET idee heb ik nog niet gevonden.

Heb jij ervaring met bepaalde interventies of inzicht in positieve praktijkervaringen van scholen?

Ik hoor graag van je. Alvast bedankt voor de genomen moeite.

Met vriendelijke groet,

Marijke Maas

d.d. 14-12-2017:

Dag Marijke,

Interessant onderzoek. Ik ga er even gemakshalve vanuit dat je hebt onderzocht hoe het nu met de intrinsieke motivatie gesteld staat. Heb je dit terug gebracht naar harde en/of zachte factoren. Denk aan zachte factoren die niet meetbaar zijn maar wel merkbaar. (vrolijke uitstraling, energie, enthousiasme)

Is de intrinsieke motivatie gekoppeld aan resultaten (is dit opgenomen in je hypothese bijvoorbeeld)
Je hoort het al, ik heb eigenlijk nu net wat te weinig informatie om je goed op weg te helpen.
Betreft het overigens alleen een literatuur studie, want het is natuurlijk ontzettend interessant om er een praktijk onderzoek van te maken, door simpelweg de kinderen hier bij te betrekken.
Vragen als, hoe komt het dat je dit niet zo leuk vindt of ik zie dat je hier heel enthousiast van wordt, kun je me uitleggen waarom?

Betreft Literatuur kun je eens wat zoeken naar:

- J. Hattie -

http://www.lerenzichtbaarmaken.nl/images/Leren_zichtbaar_maken/Appendix_C_Leren_Zichtbaar_Maken.pdf

- R.J. Simons - Over leren en

motiveren <http://dspace.library.uu.nl:8080/bitstream/handle/1874/6918/6163.pdf?sequence=2>

- Wim Veen - Homo Zappiens; Leren van een nieuwe generatie

- Ineke van der Veen ea. <https://www.nro.nl/wp-content/uploads/2014/09/Een-praktijkstudie-naar-het-motiveren-van-leerlingen-met-verschillende-prestatieniveaus-en-sociale-en-etnische-achtergrond.pdf>

- Sociaal Constructivisme (Activity Theory, Vygotsky)

- Gert Biesta - Het prachtige risico van Onderwijs
- filosoof Confucius - Vertel het me en ik zal het vergeten. Laat het me zien en ik zal het onthouden.
(Laat het me ervaren en ik zal het me eigen maken.)

Ik hoop dat ik je een beetje heb kunnen helpen.

M.v.g.

M.

d.d. 15-12-2017:

Dag M.

Bedankt voor je snelle en uitgebreide reactie.

Ik heb er bewust voor gekozen om de intrinsieke motivatie niet zozeer te koppelen aan resultaten, omdat het tijdsbestek daar te kort voor is. In mijn onderzoek wil ik vooral de begeleidende rol van de leerkracht centraal stellen.

Ik start in januari met het afnemen van een vragenlijst zodat ik een voor- en nameting kan doen.

Bedankt voor je aanvulling om de harde en zachte factoren in beeld te brengen.

Ik zal de vragenlijst van Deci en Ryan gebruiken en deze wellicht ergens aanpassen. In de maanden januari, februari en maart zal ik vanuit interventies verkregen uit de literatuur er in de praktijk mee aan de slag gaan. Ik neig steeds meer om hier vooral op ict-gebied een koppeling in te maken, want op digitaal gebied zijn ze erg gemotiveerd. Weet jij op dat gebied interventies die de intrinsieke motivatie kunnen verhogen? Ik zit nu te denken om te gaan werken met een digitaal portfolio maar wellicht zijn er andere interventies die beter aansluiten.

Groetjes, Marijke Maas

d.d. 20-12-2017

Hoi Marijke,

Als je het meer richting ICT stuur dan denk ik dat dit document erbij kan helpen.

https://www.kennisnet.nl/fileadmin/kennisnet/publicatie/Wat_werkt_wel_wat_werkt_niet.pdf

De brochure zelf is niet zo interessant, maar op de laatste twee pagina's staan alle deelonderzoeken van de verschillende promovendi en hoogleraren.

Denk dat je daar nog wel extra informatie kan vinden.

Succes!

Met vriendelijke groet,

M.

Emailverkeer mevrouw M.P.

d.d. 11-12-2017

Beste M.

Dat is een tijdje geleden! Hoe gaat het met je?

Hier gaat het goed. Ik geef nu les aan 7/8 en ben de master Sen aan het afronden.

M.b.t. deze studie zou ik jouw expertise graag willen gebruiken.

Voor mijn onderzoek ben ik namelijk aan het onderzoeken hoe we de intrinsieke motivatie kunnen verhogen bij de kinderen uit mijn groep 7/8.

Momenteel ben ik bezig met een literatuuronderzoek maar HET idee heb ik nog niet gevonden.

Heb jij ervaring met bepaalde interventies of inzicht in positieve praktijkervaringen van scholen?

Ik hoor graag van je. Alvast bedankt voor de genomen moeite.

Met vriendelijke groet,

Marijke Maas

d.d. 13-12-2017

Beste Marijke,

Wat leuk om van je te horen, enne... goed bezig.

Ik ben nauwelijks met dit onderwerp bezig, dus ik ga je vraag doorsturen naar twee collega's die dit wel zijn en vraag hen even met je mee te denken: S.B.en M.v.E..

Ik zet ze in de Cc van deze mail:

Ik denk zelf overigens dat er niet één gouden idee is, maar een consequente aanpak (misschien wel schoolbreed) die uit meerdere elementen bestaat.

Heel veel succes, fijne feestdagen alvast en tot ziens!

Groeten, M.

Emailverkeer mevrouw S.B.

d.d. 21-12-2017

Hoi Marijke

Sorry voor het verlate bericht. Ik was in de veronderstelling dat ik al gereageerd had, maar volgens mij is dat toch niet het geval geweest.

Wat een mooie onderzoeksvraag en wat goed dat je je vizier openzet.

In de cc staat het mailadres van mijn collega Sandra van der Bolt. Zij heeft zich de afgelopen tijd ingelezen in deze thematiek en vanuit de zelfdeterminatie theorie hier wel ideeën over.

Je kunt contact met haar opnemen om hierover te sparren. Sandravanderbolt@bco-onderwijsadvies.nl

Voor nu een fijne vakantie en succes met je opleiding.

Met vriendelijke groet,

S.B.

Emailverkeer mevrouw Sa.B.

d.d. 04-01-2018

Beste Sa.B.,

Ik heb je e-mailadres doorgekregen via S.B.

In het kader van de Master SEN die ik aan het volgen ben, staat er de komende maanden een praktijkonderzoek centraal.

Daarbij zou ik graag jouw expertise willen gebruiken.

Voor mijn onderzoek ben ik namelijk aan het onderzoeken hoe we de intrinsieke motivatie kunnen verhogen bij de kinderen uit mijn groep 7/8.

Ik start in januari met het afnemen van een vragenlijst zodat ik een voor- en nameting kan doen. Ik zal de vragenlijst van Deci en Ryan gebruiken en deze wellicht ergens aanpassen. In de maanden januari, februari en maart zal ik vanuit interventies verkregen uit de literatuur er in de praktijk mee aan de slag gaan. Ik neig steeds meer om hier vooral op ICT-gebied een koppeling in te maken, want op digitaal gebied zijn ze erg gemotiveerd. Weet jij op dat gebied interventies die de intrinsieke motivatie kunnen verhogen? Ik zit nu te denken om te gaan werken met een digitaal portfolio maar wellicht zijn er andere interventies die beter aansluiten.

Alvast bedankt voor de genomen moeite.

Met vriendelijke groet,

Marijke Maas

d.d. 05-01-2017

Beste Marijke,

Dat is een interessant en waardevol onderwerp!

Ik denk dat er niet een instrument of interventie is dat per definitie de intrinsieke motivatie van kinderen verhoogt. Met de theorie van Deci & Ryan zit je wel op het goede spoor. Deze theorie biedt criteria waar je van uit kunt gaan bij de selectie van (digitale) middelen en methodes. Het is altijd leerling specifiek of er intrinsieke motivatie zal ontstaan. De basisbehoeften die Deci & Ryan beschrijven, dien je (of (in samenspraak met) de leerling) steeds voor elke leerling passend te maken.

Een belangrijk onderdeel van de behoefte “autonomie” is de behoefte aan betekenis, dus dat de leerling het “nut” inziet van de activiteit of betekenis kan geven aan de activiteit. Het hoeft dus niet per se leuk te zijn, maar dient wel te passen bij wat de leerling belangrijk vindt voor zijn/haar eigen ontwikkeling, waarden of doelen. Dit kan verschillend zijn per leerling, en hiervoor is het belangrijk dat de leerkracht de leerlingen goed kent. Je kunt dit nooit helemaal vangen in een middel of een methode.

Ik zou bij de selectie van middelen bekijken of het middel de ruimte geeft om leerling specifiek te werken volgens de basisbehoeften relatie, autonomie en competentie, en in het bijzonder de laatste twee. De eerste (relatie) heeft zoals je weet alles te maken met pedagogisch tact. Dat zit m vooral in de basishouding van de leerkracht t.o.v. de leerling en t.a.v. de groep.

Een digitaal portfolio kan zeker helpen. Zaak is, om het “levend” te houden. Belangrijk is dat het een voor de leerling functioneel instrument is; neem het er steeds bij bijvoorbeeld als de leerling de eigen ontwikkeling evalueert. Bespreek daarbij steeds goed het “waarom” van het digitale portfolio met de leerling. Het portfolio mag geen doel op zich worden. Kortom: de kritische succesfactor is toch hoe de leerkracht het instrument inzet, en niet zozeer het instrument zelf. Ook hier kun je weer uitgaan van de basisbehoeften.

Heel veel succes met je onderzoek en mocht je vragen hebben over intrinsieke motivatie, neem dan gerust contact op.

Met vriendelijke groet,

SA.B.

Bijlage 7, verslag schoolbezoek basisschool de Verwondering, Lent

Bezoek Basisschool de Verwondering Lent,

Interview directeur J. H. d.d. 15-01-2018:

- o Jullie zijn in een aantal jaren snel gegroeid. Wat zijn de speerpunten van deze verandering?

We zijn gesitueerd in een nieuwbouwwijk. We wilden vooral vernieuwend bezig zijn en groepsdoorberekend werken. Eigenaarschap en persoonlijke leerroutes staan hierbij centraal. De leerlingen zijn vooral aan het doen en zitten gemixt met diverse leeftijdsgenoten.

We nemen geen CITO af, alleen de eindcito in groep 8 (IEP). Om het leesproces te volgen worden er wel AVI-toetsen afgenomen en bij dyslexie wordt de DMT afgenomen. We werken met boomtesten en een digitaal rapportfolio.

- o Hoe krijgt het persoonlijk leerproces vorm?

We werken met 3 leerpleinen. Leerplein 1: groep 1-2-3. Leerplein 2: groep 4-5. Leerplein 3: groep 6-7-8. Een aantal leerkrachten zijn verantwoordelijk voor een grotere groep leerlingen, maar iedere leerling heeft ook zijn eigen mentorgroep. Elke leerkracht geeft les in een bepaald vakgebied zoals rekenen, taal, spelling of creatief.

We starten anders als traditionele scholen.

- Bij binnenkomst geven ze hun een vaste mentor een hand.
- Het digikeuzebord staat erop.
- De kinderen maken een keuze waar ze de dag mee starten (40 minuten). Dit houden ze bij op hun dag/weektaak.
- Vervolgens staat er een mentorkring centraal. Deze kan rondom een bepaald thema, tekst, leesles etc. Alle mentorklassen bieden hetzelfde aan.
- Hierna gaan de leerlingen weer aan het werk.
- Zo loopt de dag verder.
- In totaal staat er 4 mentorkringen centraal: startkring, eet en drinkkring, middagpauze, evaluatiepauze.

Er is sprake van grote keuzevrijheid.

Er wordt veel gewerkt met google classroom. De leerkracht bereidt een thema voor en voorziet de leerling van achtergrondinformatie. Leerlingen krijgen deze informatie op hun Chromebook en gaan zich deze eigen maken.

Er wordt gewerkt met brede thema's, zoals nu:

- Leerplein 1: piraten
- Leerplein 2: beroemde personen
- Leerplein 3: zij maken het nieuws

Er wordt vol enthousiasme gewerkt met IPC. Middels deze doelen wordt er een planning voor 2-3 jaar gemaakt. Ook andere vakgebieden kunnen aan IPC gekoppeld worden.

Er wordt minimaal gebruik gemaakt van methodes.

o Welke interventies versterken het eigenaarschap van jullie leerlingen?

- Leergesprekken
- Dag en weektaken
- Binnen een thema: 1 eigen leervraag onderzoeken
- Google classroom
- Vloggen
- Samenwerkend leren, deelvaardigheden benoemen
- Design thinking: goed komen tot een eigen leervraag

o Mogen de kinderen hun eigen leerroute bepalen? Zo ja, hoe gaat zo iets dan in zijn werking?

De kinderen bepalen deels hun eigen leerroute. We zijn iets vrijer gestart, en zijn het nu iets aan het afbakenen, omdat we gemerkt hebben dat we het overzicht kwijt zijn. We werken naar de referentieniveaus toe Middels IPC, werken met diverse doelen.

o Op welke wijze zetten jullie ICT in?

Alle leerlingen werken vanaf groep 4 werken met een Chromebook. Voor begrijpend lezen en taal/spelling wordt geen gebruik gemaakt van een digitale methode. Verder werken we met Math/ rekentuin.

We zijn aan het uitzoeken of Gynzy meer verwerkingsmogelijkheden dan Math heeft. Zo ja, dan stappen we hierna over.

Voor begrijpend lezen wordt er gewerkt met 'DENK'. Teksten worden door lkr. zelf gezocht en denkvragen worden opgesteld.

Voor taal en spelling wordt er met taal actief gewerkt.

o Welke materialen / methodes zijn jullie erg tevreden?

- Math. Op zich zijn we hier enthousiast over. Het aantal verwerkingsopdrachten is wel wat weinig. Het voordeel van Math is dat leerlingen kunnen kiezen voor digitale opdrachten of opdrachten op papier;
- Rekentuin;
- Taalzee;
- Digikeuzebord;
- Snappet;
- Vooral veel doen en inzicht creëren, zoals 'met sprongen vooruit'.
- Middels 'DENK' aan de slag met denksleutels
- Ondersteuning door IPC.

o Wat is de stand van zaken m.b.t. jullie versnellingsvraag 'digitaal portfolio als lovs'?

Op dit moment zijn we een blauwdruk aan het creëren waar andere scholen weer iets aan hebben. In november heeft er een overleg plaatsgevonden tussen scholen en ontwikkelaars (rapportfolio's). In

mei 2018 willen we deze blauwdruk afgerond hebben, zodat scholen dan een stappenplan kunnen opvragen over hoe te werken met een digitaal portfolio.

o Hoe hebben jullie ouders in jullie onderwijsvernieuwing meegenomen?

We zijn blanco gestart als nieuwe school in een nieuwbouwwijk. Vanuit deze start hebben we ouders wel geïnformeerd en erbij betrokken gemaakt door ouderavonden, een wekelijkse nieuwsbrief, themavonden zoals mindmapper en een ouder café. Het digitaal portfolio is de brug tussen leerling – leerkracht – ouders.

o Wat zijn jullie ervaringen met het digitaal portfolio?

Deze manier van werken is gemaakt als vervanging van een rapport.

We werken nu met 'mijnrapportfolio'. Hierover zijn we gematigd enthousiast. Wat we positief aan deze interventie vinden is dat eigen observaties en leerlijnen gekoppeld kunnen worden. Ook doelen en bewijsmateriaal worden erin gezet. Wat we minder vinden is dat het een kleine organisatie is met een traag systeem. Ook kost het vullen van digitaal portfolio veel tijd. Daarbij moet het actueel gehouden worden. In de praktijk zien we dat het soms wat kan versloffen. Op dit moment ben ik contact met een andere aanbieder 'Bloomwise' om te kijken of deze meer bij ons kan aansluiten.

o Is er differentiatie binnen de leerpleinen m.b.t. eigenaarschap / portfolio of zijn er schoolbrede afspraken gemaakt?

Ja, tijdens iedere instructie zitten er diverse niveaus door elkaar. Leerlingen en leerkrachten stemmen af en verlengde instructie gewenst is.

o Hoe ziet de organisatie rondom de leerpleinen eruit?

Na iedere vakantie vindt er een leergesprek tussen leerling en mentor plaats. Wat heb je geleerd? Dit wordt besproken middels: feedback up, feed forward en feed up. Vanuit daar worden dag en weektaken gemaakt. De leerkrachten maken de dag en weektaken voor de leerlingen. Soms plant de leerkracht leerling bewust voor een instructie of activiteit in.

Er is veel overeenstemming tussen collega's noodzakelijk.

Na school ziet de tijdsplanning er als volgt uit:

-14.45 – 15.15: leerplein overleg per dag

- 15.15 – 15.45: overige overlegmomenten

- 15.45 – 16.30: voorbereiden

o Waar zijn jullie trots op?

- Kinderen komen binnen zitten meteen 'in de aan stand'. Ze zijn een stuk minder leerkracht afhankelijk.
- De kinderen hebben 4 vrijheden.

o Wat vraagt nog om verbetering?

De communicatie in de media mag beter. Op dit moment worden vernieuwende scholen negatief naar buiten gebracht.

o Welke tips hebben jullie?

- Veranderen is gewoon doen. Zorg dat er niet teveel ingekaderd wordt. Geef mensen de ruimte om te vernieuwen. En denk niet teveel in beren.
- Kijk ook eens naar het Zweeds concept: Kunstkapsolan.

Bijlage 8, Verslagen focusgroep

Voormeting d.d. 18-01-2018

In dit overleg is door leerkracht M. uitgelegd wat het onderzoek zou inhouden. Samen zijn de oefensoftware van oefenweb en het digikeuzebord bekeken. Ook is er kritisch naar een voorbeeld dagtaak gekeken.

Leerlingen, ouders en de overige 2 leerkrachten waren erg enthousiast. De leerlingen wilden er het liefste 19-01-2018 al mee beginnen. Afgesproken werd te starten op maandag 22-01-2018. Leerkracht M. zal ervoor zorgen dat de dagtaken voor de aankomende weken gemaakt worden.

Tussenmeting d.d. 22-02-2018:

Leerlingen geven aan erg enthousiast te zijn over deze manier van werken. Ze voelen zich belangrijk en verantwoordelijk. De voorbereiding richting de middelbare school op het gebied van plannen wordt als groot voordeel gezien.

Er blijkt wat misbruik van de laptops gemaakt te worden. Hierop worden spelletjes gespeeld die niet op de dagtaak staan. Er wordt afgesproken dat het laptopgebruik zich zal beperken tot de eigen klas i.p.v. het extra lokaal. Als leerlingen toch met overige werkzaamheden aan de slag zijn, ondervinden ze als consequentie 1 week geen laptopgebruik. Ook wordt er m.b.t. ICT-vaardigheden afgesproken dat er een maximale tijd wordt ingesteld voor de adaptieve software, zodat alle leerlingen dagelijks de kans krijgen hiermee te werken.

De ouders zien tijdens observaties een rustige en betrokken groep. Ze zien dat leerlingen met diverse vakgebieden bezig zijn. Ze ervaren een positieve sfeer.

Als kanttekening wordt geplaatst of de resultaten verhoogd wordt. Daar kan leerkracht M. nog te weinig over zeggen.

Er wordt geconstateerd dat de hoeveelheid moet en mag werkjes op de dagtaak evenwichtig is en dat leerlingen over het algemeen geen probleem ervaren om de moet opdrachten op het einde van de dag af te krijgen.

Nameting d.d. 20-03-2018

De resultaten van de nameting van de leerlingen worden besproken. Iedereen is verheugd om te zien dat 18 van de leerlingen zeer enthousiast zijn over deze manier van werken. De motivatie is gestegen tot het gemiddelde van een 8 wat alle leden zeer tevreden stemt.

Iedereen is blij om te horen dat deze manier van werken in onze groep dit jaar gecontinueerd wordt en dat er op directieniveau momenteel gesprekken plaatsvinden hoe deze manier van werken te integreren in een doorgaande lijn van 1 t/m 8.

Bijlage 9, dagtaken

DAGTAAK VAN:

PLANNING MAANDAG:

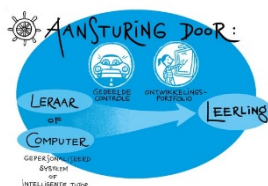
08.30 – 08.45:	Mentormoment: gesprek over het weekend
08.45 – 09.30:	Zelfstandig werkmoment
09.30 – 09.45:	Mentormoment: spelling gr. 7 (gr. 8: zelfstandig werkmoment)
09.45 – 10.00:	Mentormoment: spelling gr. 8 (gr. 7: zelfstandig werkmoment)

10.15 – 11.15:	Zelfstandig werkmoment
11.15 – 12.00:	Mentormoment: Engels

12.15 – 12.30:	Mentormoment: samen eten / jeugdjournaal
12.30 – 13.15:	Zelfstandig werkmoment
13.15 – 14.00:	Mentormoment: vreedzame school / kleuterlezen

Afspraken:

- 1) Maak je keuze op het digikeuzebord;
- 2) Als je instructie nodig hebt, kijk dan goed op de planning wanneer deze is;
- 3) Werk zelfstandig, rustig en geconcentreerd;
- 4) Kijk je werk na en lever deze in op het eiland op de gang. Heb je meer dan 3 fouten, meld dit dan bij de juf;
- 5) Als je klaar bent met een taak, verander deze dan op digikeuzebord;
- 6) Zorg ervoor dat de 'moet' opdrachten op het einde van de dag af zijn. Ben je klaar met een moet opdracht. Maak dan een vervolgkeuze uit de moet of mag opdrachten;
- 7) Als de moet opdrachten niet af zijn, moet je deze dezelfde dag thuis afmaken;
- 8) Je mag samenwerken, met 1 andere leerling, mits dit verstandig en leerzaam is.
- 9) Veel plezier met de keuze in je eigen leerproces! Oefen wat je lastig vindt maar breidt vooral je TALENT uit!

DAGTAAK: MAANDAG

<u>Vakgebied:</u>	<u>Moet/mag:</u>	<u>Instructie</u>	<u>Af?</u>	<u>Activiteit:</u>
Rekenen	Moet	Gr. 7: 08.45 – 09.00 Gr. 8: 09.00 – 09.15		Gr. 7: Les: week 2, les 1 <i>Opdracht: maak opdr. 2-3 (opdr. 1 mag)</i> Gr. 8: <i>Procenten</i> <i>Opdracht: maak werkblad 1-2</i>
Rekenen	Mag			Log in op www.rekentuin.nl (maximaal 20 minuten) en oefen je rekenvaardigheid.
Spelling	Moet			Maak (nadat je het dictee gehad hebt) les 12
Spelling	Moet			Log in op www.taalzee.nl (maximaal 20 minuten) en oefen je spelling op je eigen niveau.
Taal	Moet	Gr. 7: 10.30 – 10.45 Gr. 8: 10.15 – 10.30		Maak les 9 van thema 5
Taal	Moet			Kies een prentenboek uit. Bereidt dit voor zodat je de kleuters enthousiast kunt voorlezen
Wereldoriëntatie:	Moet			Lees en maak Naut, thema 2, les 1 (stap 1-2-3)
Media:	Mag			Zoek een filmpje over het thema van Naut en bekijk dit.
Lezen	Mag			Maak leeskilometers in je favoriete leesboek

PLANNING DINSDAG:

08.30 – 09.15: Mentormoment: spelling
(woordendictee, gr: 7: juf Saskia / gr. 8: juf Marijke)

09.15 – 10.00: Zelfstandig werkmoment

10.15 – 11.15: Mentormoment: Verkeer, toets (gr. 7) / Blitz (gr. 8)

11.15 – 11.45: Zelfstandig werkmoment

11.45 – 12.00: Mentormoment: bieb

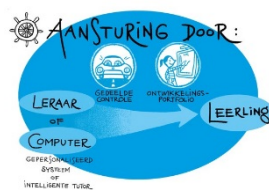
12.15 – 12.30: Mentormoment: samen eten / jeugdjournaal

12.30 – 13.15: Zelfstandig werkmoment:

13.15 – 14.00: Mentormoment: gym

Afspraken:

- 1) Maak je keuze op het digikeuzebord;
- 2) Als je instructie nodig hebt, kijk dan goed op de planning wanneer deze is;
- 3) Werk zelfstandig, rustig en geconcentreerd;
- 4) Kijk je werk na en lever deze in op het eiland op de gang. Heb je meer dan 3 fouten, meld dit dan bij de juf;
- 5) Als je klaar bent met een taak, verander deze dan op digikeuzebord;
- 6) Zorg ervoor dat de 'moet' opdrachten op het einde van de dag af zijn. Ben je klaar met een moet opdracht. Maak dan een vervolgkeuze uit de moet of mag opdrachten;
- 7) Als de moet opdrachten niet af zijn, moet je deze dezelfde dag thuis afmaken;
- 8) Je mag samenwerken, met 1 andere leerling, mits dit verstandig en leerzaam is.
- 9) Veel plezier met de keuze in je eigen leerproces! Oefen wat je lastig vindt maar breidt vooral je TALENT uit!

DAGTAAK: DINSDAG

<u>Vakgebied:</u>	<u>Moet/mag:</u>	<u>Instructie</u>	<u>Af?</u>	<u>Activiteit:</u>
Rekenen	Moet	Gr.8: 09.15-09.30 Gr. 7: 09.30–09.45		Gr. 7: Les: week 2, les 2 <i>Opdracht: maak opdr. 2-3 (opdr. 1 mag)</i> Gr. 8: <i>Procenten</i> <i>Opdracht: maak werkblad 3-4</i>
Rekenen	Moet			Log in op www.rekentuin.nl (15 minuten) en oefen je rekenvaardigheid.
Taal	Moet	Gr. 7: 11.15-11.30 Gr. 8: 11.30-11.45		Maak thema 5 les 10
Taal	Mag			Schrijf of typ een mooi, spannend of ontroerend verhaal
Spelling	Moet			Maak het kopieerblad en oefen de categorieën die centraal staan in dit thema.
Media:	Mag			Kijk naar een aflevering van '13 in de oorlog' via de site http://archieft.ntr.nl/13indeoorlog/
Lezen	Mag			Maak leeskilometers in je favoriete leesboek
Woordenschat	Moet			Oefen je woordenschat met het spelletje 'draaitaal'. Speel dit met 4 leerlingen (let op: groep 7: 2 groepjes / groep 8: 3 groepjes)
Engels	Moet			Oefen m.b.v. Words & Birds (oefenweb), je Engels (15 minuten)

PLANNING WOENSDAG:

08.30 – 09.15: zelfstandig werkmoment

09.15 – 10.00: mentormoment: begrijpend lezen (gr. 7: juf Loes / gr. 8: juf Gina)

10.15 – 11.15: zelfstandig werkmoment

11.15 – 12.00: mentormoment: Naut

12.15 – 12.30: mentormoment: samen eten / jeugdjournaal

12.30 – 13.15: mentormoment: topografie (gr.7 juf Loes) / Leestekens (gr.8 Gina)

13.15 – 14.00: zelfstandig werkmoment

Afspraken:

- 1) Maak je keuze op het digikeuzebord;
- 2) Als je instructie nodig hebt, kijk dan goed op de planning wanneer deze is;
- 3) Werk zelfstandig, rustig en geconcentreerd;
- 4) Kijk je werk na en lever deze in op het eiland op de gang. Heb je meer dan 3 fouten, meld dit dan bij de juf;
- 5) Als je klaar bent met een taak, verander deze dan op digikeuzebord;
- 6) Zorg ervoor dat de 'moet' opdrachten op het einde van de dag af zijn. Ben je klaar met een moet opdracht. Maak dan een vervolgkeuze uit de moet of mag opdrachten;
- 7) Als de moet opdrachten niet af zijn, moet je deze dezelfde dag thuis afmaken;
- 8) Je mag samenwerken, met 1 andere leerling, mits dit verstandig en leerzaam is.
- 9) Veel plezier met de keuze in je eigen leerproces! Oefen wat je lastig vindt maar breidt vooral je TALENT uit!

DAGTAAK: WOENSDAG

<u>Vakgebied:</u>	<u>Moet/mag:</u>	<u>Instructie</u>	<u>Af?</u>	<u>Activiteit:</u>
Rekenen:	Moet	Gr. 7: juf Loes 08.45 – 09.00 Gr. 8: juf Gina 08.45 – 09.00		Gr. 7: Week 2 les 3 <i>Opdracht: Maak opdr. 2-3 (opdr. 1 mag)</i> Gr. 8: <i>Procenten</i> <i>Opdracht: maak werkblad 5-6</i>
Rekenen:	Mag			Log in op www.rekentuin.nl (maximaal 20 minuten) en oefen je rekenvaardigheid.
Spelling:	Mag			Log in op www.taalzee.nl (maximaal 20 minuten) en oefen je spelling op je eigen niveau.
Spelling:	Moet	Gr. 7: 08.45-09.00 Gr. 8: 09.00-09.15		Zie taakbriefje: Maak les 13a – 13b
Taal:	Mag			Zoek het meest bizarre, uitzonderlijke nieuws van de afgelopen week en presenteer dit in de klas.
Wereldoriëntatie:	Moet			Maak (na de uitleg) les 1 af en van les 2 stap 1-2
Wereldoriëntatie:	Mag			Oefen je topografie van Nederland, Europa of de wereld op http://www.spelletjesplein.nl/aardrijkskunde-topo-nl/
Lezen:	Mag			Maak leeskilometers in je favoriete leesboek
Creatief	Mag			Maak een lentetekening op het raam. Vraag hiervoor speciale raamstiften voor en ben er zuinig mee.

PLANNING DONDERDAG:

08.30 – 09.15: Zelfstandig werkmoment
09.15 – 10.00: Mentormoment: woordenschat (les 11)

10.15 – 11.15: Zelfstandig werkmoment
11.15 – 12.00: Mentormoment: Nieuwsbegrip XL

12.15 – 12.30: Mentormoment: samen eten / jeugdjournaal
12.30 – 13.15: Mentormoment: muziek
13.15 – 14.00: Mentormoment: gym

Afspraken:

- 1) Maak je keuze op het digikeuzebord;
- 2) Als je instructie nodig hebt, kijk dan goed op de planning wanneer deze is;
- 3) Werk zelfstandig, rustig en geconcentreerd;
- 4) Kijk je werk na en lever deze in op het eiland op de gang. Heb je meer dan 3 fouten, meld dit dan bij de juf;
- 5) Als je klaar bent met een taak, verander deze dan op digikeuzebord;
- 6) Zorg ervoor dat de 'moet' opdrachten op het einde van de dag af zijn. Ben je klaar met een moet opdracht. Maak dan een vervolgkeuze uit de moet of mag opdrachten;
- 7) Als de moet opdrachten niet af zijn, moet je deze dezelfde dag thuis afmaken;
- 8) Je mag samenwerken, met 1 andere leerling, mits dit verstandig en leerzaam is.
- 9) Veel plezier met de keuze in je eigen leerproces! Oefen wat je lastig vindt maar breidt vooral je TALENT uit!

DAGTAAK: DONDERDAG

<u>Vakgebied:</u>	<u>Moet/mag:</u>	<u>Instructie</u>	<u>Af?</u>	<u>Activiteit:</u>
Rekenen	Moet	Gr. 7: 08.45-09.00 Gr. 8: 09.00-09.15		Gr. 7: Week 2 les 4 <i>Opdracht: Maak opdr. 2-3 (opdr. 1 mag)</i> Gr. 8: Procenten <i>Opdracht: maak werkblad 7-8</i>
Rekenen	Mag			Log in op www.rekentuin.nl (maximaal 20 minuten) en oefen je rekenvaardigheid.
Spelling	Moet	Gr. 7: 10.30-10.45 Gr. 8: 10.45-11.00		Zie taakbriefje: Maak les 14a en 14b
Spelling	Moet			Log in op www.taalzee.nl en oefen je spelling op je eigen niveau.
Taal	Moet			Kies uit les 11 een moeilijk woord en maak hier een woordposter over. Zorg ervoor dat jullie met de groep de woorden verdelen.
Media:	Mag			Kijk naar een aflevering van '13 in de oorlog' via de site http://archief.ntr.nl/13indeoorlog/
Lezen:	Mag			Maak leeskilometers in je favoriete leesboek

PLANNING VRIJDAG:

08.30 – 09.15:	Zelfstandig werkmoment
09.15 – 10.00:	Mentormoment gr. 7: Redactiesommen (juf Saskia)
	Mentormoment gr. 8: toets procenten (juf Gina)

10.15 – 11.30:	Zelfstandig werkmoment
11.30 – 12.00:	Mentormoment: toets engels

12.15 – 12.30:	Mentormoment: samen eten / jeugdjournaal
12.30 – 13.15:	Mentormoment: handvaardigheid
13.15 – 14.00:	Mentormoment: taken / weekafsluiting

Afspraken:

- 1) Maak je keuze op het digikeuzebord;
- 2) Als je instructie nodig hebt, kijk dan goed op de planning wanneer deze is;
- 3) Werk zelfstandig, rustig en geconcentreerd;
- 4) Kijk je werk na en lever deze in op het eiland op de gang. Heb je meer dan 3 fouten, meld dit dan bij de juf;
- 5) Als je klaar bent met een taak, verander deze dan op digikeuzebord;
- 6) Zorg ervoor dat de 'moet' opdrachten op het einde van de dag af zijn. Ben je klaar met een moet opdracht. Maak dan een vervolgkeuze uit de moet of mag opdrachten;
- 7) Als de moet opdrachten niet af zijn, moet je deze dezelfde dag thuis afmaken;
- 8) Je mag samenwerken, met 1 andere leerling, mits dit verstandig en leerzaam is.
- 9) Veel plezier met de keuze in je eigen leerproces! Oefen wat je lastig vindt maar breidt vooral je TALENT uit!

DAGTAAK: VRIJDAG

<u>Vakgebied:</u>	<u>Moet/mag:</u>	<u>Instructie</u>	<u>Af?</u>	<u>Activiteit:</u>
Rekenen	Moet			Gr. 7: maak de redactiesommen Gr. 8: doel: je laat zien wat je weet op het gebied van procenten.
Rekenen	Moet			Log in op www.rekentuin.nl (maximaal 20 minuten) en oefen je rekenvaardigheid.
Spelling	Mag			Log in op www.taalzee.nl en oefen je spelling op je eigen niveau (maximaal 20 minuten)
Spelling	Moet			Oefen in tweetallen met het parkeerweekdictee werkwoorden
Taal:	Moet	Gr.7: 08.45 – 09.00 Gr. 8: 09.00 – 09.15		Maak thema 5 les 12/13
Woordenschat	Mag			Oefen je woordenschat met het spelletje 'draaitaal'. Speel dit met maximaal 4 leerlingen.
Wereldoriëntatie	Moet			Lees en maak Naut, les 2 (stap 3-4)
Lezen:	Moet			Maak leeskilometers in je favoriete leesboek (minimaal 15 minuten)

Bijlage 10, Vragenlijst nameting leerlingen

Naam:

We werken nu 2 maanden op een andere manier. Nu willen wij graag weten of jij meer eigenaar van je eigen leerproces bent geworden.

1. Is je motivatie vergroot door deze andere manier van werken? (*omcirkel de juiste keuze)

Ja

Nee

2. Geef jezelf eens een punt voor je motivatie, nu op school, van 1 tot 10.

3. Wat vind je top aan deze manier van werken?

4. Welke tips heb je zodat deze manier van werken nog beter uitgevoerd kan worden?

5. Zou je dit schooljaar op deze manier willen blijven werken? (*omcirkel de juiste keuze)

Ja

Nee

6. Welke lessen / opdrachten vind je leuk om te doen?

7. Welke lessen / opdrachten vind je minder leuk om te doen?

8. Lijkt jou deze manier van werken interessant voor de hele school? (*omcirkel de juiste keuze)

Ja

Nee

9. Hoe zouden andere groepen dan op deze manier kunnen werken?

Bijlage 11: PowerPoint presentatie eigenaarschap

HOE ZIET DIT IN DE PRAKTIJK ERUIT?

- NA EEN LITERATUURONDERZOEK / CONTACT MET VERNIEUWENDE SCHOLEN, HOOFDDOEL CENTRAAL: LEERLINGEN EEN STEM GEVEN DOEL. LEERLINGEN WORDEN VERANTWOORDELIJK VOOR HUN EIGEN LEERPROCES
- LEERLINGEN MAKEN EIGEN KEUZES / EIGEN PLANNING
- LEERKRACHT BEGELEIDT IN PLAATS VAN LEIDT;
- RESULTATEN WORDEN GEVOLGD;

Activeer Windows

UITLEG DAGTAAK / DIGIKEUZEBORD

- ALS DE LEERLINGEN OM 8.30 UUR BINNENKOMEN GAAN ZE METEEN AAN DE SLAG EN KIEZEN ZE VIA HET DIGIKEUZEBOARD.
- LEERLINGEN KIEZEN AAN WELK ONDERDEEL ZE GAAN WERKEN. WANNEER ER INSTRUCTIE IS IS TE LEZEN OP EEN DAGTAAK.
- KINDEREN MOETEN NADENKEN EN PLANNEN WANNEER ZE WAT WILLEN LEREN.
- DE LEERKRACHT LOOPT, ALS ER GEEN INSTRUCTIE IS, ROND VOOR PERSOONLIJKE BEGELEIDING.

Activeer Windows

FOTO'S

WAT IS JULLIE MENING?

- WAT IS TOP EN WAT ZIJN TIPS?

Activeer Windows

